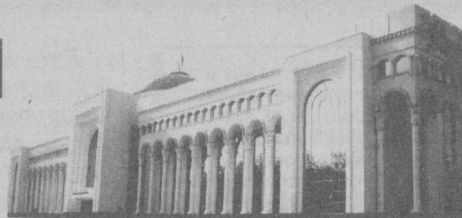

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

ШАҲАР
ИЖТИМОИЙ-
СИЁСII
ГАЗЕТАСИ

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 80 (9.272) 1999 йил 12 июль, душанба

Сотувда эркин нархда

ДАВР САДОСИ
Тошкент оқшомиди
Барча маилбалардан олинган сўнги ахборотлар

МАМЛАКАТИМИЗДА

◆ Қирғизистон Республикаси Бош вазири Омонгелди Муралиев 9 июль куни Ўзбекистонга ташриф буюрди.
◆ Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримов 9 июль куни Оқсаройда Қирғизистон Республикаси Бош вазири Омонгелди Муралиевни қабул қилди.

◆ Республика Қишлоқ ва сув ҳўжалиги вазирлигида гўза парвариши, қишлоқ ҳўжалиги экинлари зараркуналларига қарши кураш масалаларига бағишланган ййғилиш бўлиб ўтди. Унда тегишли вазирлик ва идораларнинг раҳбарлари, вилоят ҳокимларининг биринчи ўринбосарлари қатнашди.

◆ «Ил-114» мустақиллик йилларида Ўзбекистон авиасозлари томонидан ишлаб чиқарилаётган замонавий, тежамкор самолётлардан бири. Йўловчи ташишга мўлжалланган, ҳар томонлама қулай, компьютерли бошқарув тизимига эга бўлган ушбу ҳаво кемаси кунга кеча бир гуруҳ наманганликларни манзилга етказиш, ушбу ҳаво йўлида мунтазам қатновини бошлади.

◆ Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигида мамлакатимиз ҳукумати ва Жанубий Корея Республикаси ҳукумати ўртасида Корея Республикаси Иқтисодий ривожлантириш бўйича ҳамкорлик жамғармаси (EDCF) томонидан республикаимизга имтиёзли, узоқ муддатли заём ажратиш тўғрисида шартнома имзоланди.

◆ Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати институтида бу ўқув юртини учинчи йил битириб чиққан офицерларни шарафлаш маросими бўлди.

◆ Ўзбекистон Бадий академиясининг кўргазма залида республика тасвирий ва амалий санъат лицейи ўқувчилари Ким Жон Хан ва Аҳмадхон Мўҳсиновларнинг шахсий кўргазмаси очилди.

◆ Мамлакатимиз бош терма жамоаси футболчилари келаси йили ўтказиладиган Осиё чемпионатида тайёргарликни бошлаб юборишди. Утган кун Самарқандда халқаро турнир бошланди. «Самарқанд» жамоаси Малайзия футболчилари билан майдонга тушди.

◆ Ўзбекистон ва Осиё Тараққиёт банки (ОТБ) мутахассислари «Ўрта махсус ҳўнар таълимини ривожлантириш» лойиҳасини тайёрлашга киришди. Шу мақсадда техник ёрдам сифатида Осиё Тараққиёт банки мамлакатимизга 175 минг АҚШ доллари миқдорига грант берди.

◆ Самарқанд вилояти ғаллакорлари давлат шартнома режасини ошиғи билан бажардилар.

◆ Бугун марказий кўргазмалар залида «Спорт — сен санъатсан» деб номланган кўргазма очилади.

◆ Япония Ўзбекистон ҳудудида жойлашган жаҳон маданияти ёдгорликларини қайта тазмирлаб тиклаш учун бир неча миллион доллар ажратди.

◆ Самарқандда «Совластитал» қўшма корхонасининг Тошкентдан ташқарида биринчи фирмали дўкони очилди.

◆ Чирчиқ шаҳар музейи 40 ёшга тўлди.

◆ Чиноз тумани ғаллакорлари қабул пунктларига 16 минг 400 тонна дон топириб давлат тўғрисида юзасидан олган шартномани бажардилар.

ЖАҲОНДА

◆ Германия канцлери Герхард Шредер ташриф билан Киевга келди. Ушбу ташриф давомида Чернобыль атом электр станциясининг тақдир масалалари муҳокама қилинади.

◆ Англия банки Буюк Британия давлат олтин захирасининг 125 тоннадан ортқ қисмини ким ошди савдосида сотишни бошлади. Мутахассисларнинг фикрича, бу ҳодиса жаҳон иқтисодиётида катта воқеа бўлади.

◆ Пекингга ташриф буюрган Япония Бош вазири Кейдзо Обути Хитой раҳбарлари билан икки томонлама муносабат масалаларини муҳокама қилди.

◆ АҚШдаги Луизиана штатининг Гремерси шаҳрида жойлашган «Кайзер алюминийум энд кемик» алюминий заводида портлашлар содир бўлди. Натижада корхона ишчиларидан 19 нафари оғир тан жароҳати олди.

◆ Украина Президенти Леонид Кучма Россия ва Украина ўртасидаги муносабатларни янги поғонага кўтариш мақсадида Москвага сафар қилди. У ўзини қизқирган масалалар бўйича Россия Президенти Б. Ельцин билан фикр алмашади.

◆ БМТ Бош котиби Кофи Аннанининг Оврупо ва Африка мамлакатлари бўйлаб сафари бошланди. У халқаро иқтисодий ва ижтимоий Кенгашининг йиллик мажлисида, БМТнинг савдо ва тараққиёт бўйича конференциясида, Африка Бирлиги Ташкилотининг саммитида иштирок этади ва қатор давлатларга ташриф буюради.

◆ Таиланд билан Камбоджа ҳукуматлари ўртасида чегараларни узил-кесил аниқлаштириш бўйича музокаралар бошланди.

◆ Америкада чиқадиган «Форбс» журнали ер қуррасидаги энг бой кишиларнинг рўйхатини эълон қилди. Биринчи ўринда 90 миллиард доллар соҳиби бўлган «Майкрософт» корпорацияси бошлиғи Билл Гейтс турди.

◆ Таникли серб мухолифатчиси, демократик партия раҳбари Зоран Джинжич Белградга қайтди. У ўз тарафдорлари томонидан қувонч билан кутиб олинди.

◆ Япония дорилфунунининг профессори Токай Иосифуми Томоданинг таъкидлашча, атмосфера босими паст бўлган пайтда ер қимирлаши содир бўларкан. Профессор 1926 йилдан 1985 йилгача Япониянинг марказий қисмида оз берган табиий офатлар сирини чуқур ўрганиб шундай ҳулосага келди.

Мен қурувчиман, бутун умримни шу қасбга бағишлаганман. Қурилишда ўзим қатнашган осмонўпар биноларни кўрганимда дилим яйрайди. Бунёдкор сифатида бир бинони тиклаш учун қанча маблаг сарфланиши, қанча машаққатлар чекилиши ҳаммадан кўра менга яхши аён. Шулардан келиб чиқиб ўша ватангадоғлар келтирган зиён-заҳматларни ўзимча сарҳисоб қиламан. Уларнинг ўрнини тўлдириш, асл қиёфасига келтириш учун сарфланадиган қўшимча пулларга ояқдан ачинаман. Бу маблаглар бузуқчилик ишлари учун эмас, балки халқ фаровонлиғи йўлида ишлатилса нур устига нур бўлмасиди? Беамавур тўқилган қонларни айтмайсизми? Уларнинг уволи тутмайди? Албатта уволи тутди. Шундай бўлди ҳам. Охириг сўзим шуки, бузуқчиликлар бир нарсасга аниқ ишонч ҳосил қилинаркан, энди елкасига офтоб тегиб, эркин нафас ола бошлаган халқ ҳақ қачон қуллик кишини қайтадан қиймади? Чунки истиклол берган нўмат ҳар биримиз учун қанчалик муқаддас эканлигини ҳудда яхши биламиз.

Маҳмуд КОМИЛЖОНОВ.

Пойтахтимизнинг Мубороб туманида жойлашган Госпиталь даҳаси кундан-кунга чирой очиб бормоқда. Айниқса кейинги икки йил мобайнида ушбу даҳада бунёдкорлар томонидан қурилиб фойдаланишга топширилган замонавий ҳамда шарқона меъморилик намуналарини ўзида акс эттирган турар жой биноларига юзлаб бахтиёр оилалар қўчиб киришмоқда.

Шаҳримиздаги кўплаб қурилиш ташкилотларининг самарали меҳнатлари эвазига қад ростлаган 29-, 30-, 30а-, 31-, 39-уйлар сафига яна иккита 26-ҳамда 33-қўп қаватли бинолар ҳам қўшилди. Ушбу 9 ҳамда 12 қаватли биноларни бунёд этишда «Йўлқурилиш» хиссасдорлик жамиятига қарашли 1-уй

Қурилиш ДАҲА ЧИРОЙ ОЧМОҚДА

жой қуриш комбинати қурувчилари алоҳида ғайрат кўрсатишди. Янги уйларга қўчиб ўтаётган 128 оила уларга ўз миннатдорчилигини баён этишмоқда.

Аммо даҳадаги қурилиш ишлари бир зумга ҳам тўхтагани йўқ. Фойдаланишга топширилган уйлар ёнида яна иккита ҳар бири 9 қаватдан иборат бинолар қад ростламоқда. Булардан бири 48, иккинчиси 60 та хонадонга мўлжалланган 34-ҳамда 35-уйлардир. 3,4 хоналардан иборат бўлган ушбу уйлар «Тошгипрогор» мутахассислари лойиҳаси асосида қурилмоқда. Ошхона ҳамда айвонлари кенг ва шинам бўлади.

34-уйнинг 9 қавати тиклаб бўлиниб, томи ёпилмоқда, 35-уйнинг эса учинчи қавати тикланмоқда. Кетма-кет фойдаланишга топшириладиган қўшма биноларни 1-уй жой қуриш комбинатининг тажрибали қурувчилари бунёд этишмоқда. Албатта, улар пойтахтимизда замонавий турар жой бинолари бунёд этишда ўзига ҳос тажрибага эгадирлар. Шу боис ҳам тез ва соз қуриш, қасб маҳоратини ишга солишни бунёдкорлар ўз зиммаларига олишган.

— Иккала уйни ҳам Мустақиллигимизнинг 8 йиллиғи арафасида эгаларига бекаму кўст топширамиз, — дейди ишбоши Тоҳир Йўлмалиев. — Байрамга ҳам озгина вақт қолди. Шунинг учун ҳам барча имкониятларни ишга соллашми. Қурувчиларимиз 2 сменда меҳнат қилишяпти. Айниқса, Ботир Зокиров, Воля Комиссаров, Азамат Абдуллаев, Анатолий Дебов сингари бунёдкорларимиз зиммаларидаги ишни пухта ва ўз вақтида бажаришга одадланган. Тикловчилар бригадаси сардори Константин Аниан эса ҳаммаш тўри кўрсатмалар беради, ўз вақтида қурувчиларга ёрдамлашади.

Кўра асосий эса жамоамиз аҳиллиғи ишдаги самарани таъминлаётганидир.

Ишончимиз қомилки, янги уйларни сабрқилиш билан қутаётган хонадон эгалари ҳадемай ўйларини нишонлашади. Даҳа чиройи эса янги уйлар билан янада гуллашади.

Дилноза ФИЁСОВА.

ИСТИҚЛОЛ БЕРГАН БУЮК НЎМАТ

Рустам Шарипов олган суратлар.

Тошкент шаҳар ҳокимлигида

ҚАТҲИЙ ТЕЖАМКОРЛИККА ЭРИШАЙЛИК

Халқимиз қоғозни қадимдан эъзозлаб келган. Уни беҳуда сарфлаш, гижимлаш ёки ахлатга ташлаб юбориш гуноҳ ҳисобланган. Афсуски, бу аjoyиб урф-одағимиз ҳам шўролар даврида сусайиб, қоғозга беписанд қараш одати тўсга кириб қолган. Қоғоз илм-маърифат тарқатиш, таълим-тарбиядаги аҳамияти учун эъзозлангани табиий. Шунинг учун ҳам уни ҳозирги кўнларда аввалгидай қадрлаш, тежаб-тергаб сарфлаш масаласи долзарб бўлиб қолмоқда.

Шунга қарамай, кўпгина идора ва ташкилотларда қимматбаҳо қоғозларни турли маълумотномалар, жадваллар, ахборот материалларини қўпайтириш, шунингдек, ишланмаган, тугалланмаган ҳужжатларни қайта-қайта қўчириш учун сарфланишини қўплаб қулатиш мумкин. Айниқса, ёзув, газета ва офсет қоғозларидан фойдаланишда ирофгарчиликларга йўл қўйилмапти. Натижада қоғоз сотиб олиш харажатлари қўпайиб боришига йўл қўйилмоқда.

Ушбу ҳолатларга барҳам бериш, қоғоздан оқилона ва тежаб-тергаб фойдаланишда қатъий тартиб ўрнатилишини ҳамда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1999 йил 7 июндаги 291-сонли қарори ва шу йил 15 июндаги 275-ф сонли фармойиши ижросини таъминлаш мақсадида Тошкент шаҳар ҳокими махсус қарор қабул қилди. Унда, жумладан, пойтахт корхоналари, муассасалари ва ташкилотлари ҳар бир ҳодимнинг қоғозини

оқилона ва тежаб-тергаб фойдаланиш йўлидаги масъулиятини ошириш зарурлиги таъкидланади. Айни пайтда давлат ва ҳўжалик юритувчи субъектлар раҳбарларининг диққат-эътиборлари қоғоз сотиб олиш учун харажатлар қўпайиши фактларига, уларда қатъий ҳисоб-китоб, зарур талабчанликнинг йўқлиғига қаратилади.

Қарорда қоғоздан оқилона ва тежамли фойдаланиш чора-тадбирларини амалга ошириш назорати бўйича ишчи комиссия таркиби тасдиқланган ва унинг зиммасига бу соҳада олиб борилаётган ишлар ҳақида ҳар чоракда шаҳар ҳокимлигига маълумот бериб бориш вазифаси юкланган. Туман ҳокимиятлари, идоралар ва ҳўжалик бўлиналари раҳбарларига бошқарув аппаратларида, айниқса ўрта ва кўйи бўлиналар тизимларида қоғоздан самарали фойдаланиш, ҳисоб-китобларда зарурий тартибни жорий этиш бўйича қўшимча чора-тадбирлар ишлаб чиқиш ва амалга ошириш топширилди.

Қарорда, шунингдек пойтахтдаги туман ҳокимликларида, «Ўзбекқоғози» очик акциядорлик жамиятига ҳамда «Тошбозортайёрловсавдо» уюшмасига, ҳамда тегишли ташкилотлар раҳбарларига мақулатура йиғиш ишларини намунали ташкил этишга қаратилган вазифалар юкланди. Шаҳар мактаблари, лицей, коллеж, ҳўнартехника билим юртлари ўқувчилари ўртасида совринлар фонди билан танловлар эълон қилиш белгилаб қўйилди.

Пойтахтимизда кенг қўлани бунёдкорлик ишлари жадаллик билан давом этаётган айни кўнларда сифатли қурилиш материалларига талаб ҳам ортиб бормоқда. Ана шунинг эътиборига олган тадбиркорлар зарур ва керакли қурилиш материалларини ўзимизда ишлаб чиқариш йўлида, бунёдкорларимизни ана шундай маҳсулотлар билан таъминлаш борасида изланмоқдалар.

Шаҳримизнинг Яққасарой туманида фаолият кўрсатаётган «Абдурашит» ҳўсий фирмасида меҳнат қилаётган ишчи-хизматчилар томонидан тайёрла-

наётган пишган гишт, суюқ шиша, силикатли елим сингари маҳсулотлар бугунги кунда ўз харидорини топмоқда.

Тадбиркорлик БЎЮРТМА ЎЗ ВАҚТИДА БАЖАРИЛАДИ

— Жамоамизда 200 дан ортқ ишчи-хизматчи меҳнат қилади, — дейди фирма раҳбари Абдурашит Ваҳобов, — фаолият кўрсатаётганимизга беш йил бўлди. Аввалига гишт ишлаб чиқараётган бўл-

сак, эндиликда янги маҳсулотлар яратиш йўлида изланмоқдамиз. Чунки замонавий ишхоотлар қурилишига сифатли ҳамда рақобатбардос материаллар зарур. Шу боис ҳам чет эллик ишбилармонлар билан ҳамкорликни йўлга қўйишга интиломқдамиз. Италия давлати билан қўшма корхона ташкил этиш ниятимиз бор. Ана шунда чет эл технологияси, яъни замонавий асбоб-ускуналар ёрдамида импорт ўрнини босувчи маҳсулотлар тайёрлаш имкониятига эга бўламиз.

Ҳўсусий фирма жамоаси айни кўнларда мамлакатимиз қурилиш ташкилотлари буюртмаси асосида фаолият кўрсатмоқда.

Саидакром САИДАҲЎЛОВ.
Дилфуза ҲУЛОМОВА.

Саноат

«ИНДУС»НИ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ КўПАЯДИ

«Анипра-Импекс» Ўзбекистон — Ҳиндистон қўшма корхонаси фақат чой қадоклаш билан шугулланмай бошқа турдаги халқ истеъмоли буюмларини кўпайтиришга ҳам алоҳида эътибори қаратмоқда.

Яқиндагина дастлабки намунаси чиқарилган «Инду» кир ювиш воситасини ишлаб чиқариш хажми бугунги кунда янада қўпайтирила бошланди. Бу маҳсулот учун хом ашё Ҳиндистондан олиб келинади.

— Биз тажриба тариқасида қўллаган бу иш услубимиз анча фойда берапти, — дейди директор ўринбосари Муслим Мўҳинов. — Энг аввало янги иш ўринлари ташкил этилди. Айни вақтда саккиз соат давомида 1,5 минг дона кир ювиш воситасини қадоклашга улғураямиз. Тез кўнларда бу кўрсаткич 2,5 минг донага етади. Бу янги турдаги маҳсулотимиз хотин-қизларга Аёллар йилидаги совғамиз, десак ҳам бўлади.

Қўшма корхонада иш яхши ташкил этилган. Бу ерда меҳнат қилаётган ҳар бир ишчи қийим-кечак, иссиқ овқат билан бепул таъминланади. Уларга туланидиган иш ҳақи ишбай асосида. Шунинг учун ҳар бир ишчи иш вақтидан унумли фойдаланиб, самарали ва сифатли меҳнат қилишга ҳаракат қилимоқда.

Гули АБДУЛЛАЕВА.

Ҳушхабар

ТИЛШУНОС ОЛИМГА КАТТА ИШОНЧ

Таникли тилшунос олим, профессор Отақўзи Азизов кўп йиллардан бери рус ва ўзбек тилларини қиёсий ўрганиш масалалари билан шугулланиб келмоқда. Педагог олимнинг бу борадаги тадқиқотлари китоб ҳолида чоп этилиб, умумтаълим ривожига муносиб ҳисса бўлиб қўшилди. Профессор томонидан яратилган дарслиқлар, ўқув қўлланмалари эса қайта-қайта нашр этилди. Шунга ҳам айтиб ўтиш жоизки, О. Азизов Россияда босмага тайёрланган бир жилдиди рус-ўзбек академик ва бир жилдиди лугатларни тузишда ҳам илмий фаоллик кўрсатди.

Яқинда Москвадан ҳушхабар келди. Кўзга қўринган тилшунос олимнинг рус ва ўзбек тилларини қиёсий ўрганиш борасидаги фаолияти муносиб тақдирланиб, профессор Россия таълим фанлари академиясига аъзо этиб сайланди. Бу, ўзбек олимга билдирилган ишонч ва ҳўрмат белгиси бўлиб, Россия Федерацияси ва Ўзбекистон Республикаси ўртасидаги илмий ҳамкорлигининг яна бир далили ҳисобланади.

Ақбар АЛИЕВ.

Мамлакатимиз телевидениеси орқали намойиш қилинган «Февраль воқеалари» ҳужжатли фильмининг ҳеч бир киши ҳажонис қўрқмайди. Ундаги муҳим воқеаларни кузата туриб гўё туш кўрандек бўласан. Афсуски, бу кўрганларимиз туш эмас, ҳақиқат. Шу йил 16 февралда Тошкент ахли ўз кўзи билан кўриб, бошидан кечирган мусибат.

Ҳаёлингда турли уйлар, бир-биридан чигал саволлар пайдо бўлади. Қарерда хато қилди ўзи? Истиклол берган нўматларга маҳлиё бўлиб ўта хотиржамликка берилиб кетдикими? Ютуқларимиздан бошимиз айланиб кўзимизни шира босдимми? Назаримда ёруғ оламда яхшилик билан бир қаторда ёмонлик ҳам ҳўки суришини бир зум унутгандек бўлди. Наҳия эса бугун беш қўлда аён. Мўхтарам Президентимизнинг ҳаммаш бизни оғоҳликка даъват этиб келишларида катта ҳикмат борлигини бошимизга қўлат тушгандагина яна бир бор юракдан хис этдик.

МУСТАҚИЛЛИК — ҲАР БИРИМИЗ УЧУН МУҚАДДАС

«Февраль воқеалари» фильми намойиши муносабати билан тахририятимизга оқиб келаётган хатлар мазмунинда ҳам ана шундай ўй-фикрлар, қарама-қарши қарашлар тўқнашуви ётади.

— Фильмини кўриб кўз ёшимни тия олмадим, — деб ёзади Юнусобод даҳасида яшовчи нуруний онахон Қутби ая Ҳолбоева. — Ким онаси, ким отаси, ким фарзандидан ажралган. Нақадар аянчли манзара.

Мен онаман. Шунинг учун ҳам фарзанд доғи оналар учун нақадар оғир мусибат эканлигини яхши биламан. Ёшим тўқсондан ошиб борапти. Ҳаётимда нималарни кўрмадим дейсиз. Қаҳатчилик йиллари, уруш даҳшатлари, «Пахта иши», «Ўзбеклар иши» деб ном олган шўро қатгонлари кўз ўнгимда. Худога шўқлар бўлсинки, у кўнлар ўтиб кетди. Энди ҳумо қўли бошимизга қўниб мустақиллик нашидасини сура бошлаганимизда орамиз-

дан ватанфуршларнинг чиқшини ҳеч тасаввуримга сиғдирга олмаيمان. Лекин бир нарсани аниқ айта оламан. Юртига, элига қўл кўтариб Ватаннинг муқаддас туپроғини ҳаром қилган ҳаромзаданнинг қўли синиб ўзи албатта хор-зор бўлади. Бу фикрларим тўғрилиги ўша ватангадоғларнинг аянчли тақдирини ҳам исбот этди.

— Очигини айтиш керак. Ҳозир ҳам истиклол нўматидан кўз юмиб бугунги рўшнолик қўларимизнинг қадрига етмай ношўқурчилик қилиб юрган кишилар ҳам йўқ эмас орамизда, — деб ёзади ишчи Зиё Низоов. — Бундай кимсаларнинг маънавияти саёзлигидан, мустақиллик, озодлик, виждон эркинлиги, дин равақи учун очилган йўл нақадар улғу нўмат эканлигини англамай, ўткинчи қийинчиликлардан шикоят қилиб юришдан ҳафа бўлиб кетаман. Мана шундай «фикир охишлар»дан адашганлар келиб чиқади. Қора қучлар

биринчи навбатда ана шундай икхиланиб юрувчиларни ўз йўригига бошлашга ҳаракат қилишади. Илло инсон адашмаслиги, бошқаларнинг гапига умаслиғи учун Юртбошимиз ибораси билан айтганда унинг ўзида мустақил фикр, ҳаётий қатъият бўлиши, ўз қадрини билиши керак. Бу қатъият инсоннинг ҳаётдан кўзлаган мақсадини, бола-чақаси, ота-онаси, эл-юрти, жамият ва парвардигор олдиди маъсулиятини аниқлайди. Жавобгарлигидан келиб чиқади.

— Минг изтироб, минг дард билан экрандаги воқеаларни кузатдим, — дея ўз мактубини бошлайди қурувчи Ҳасан Иброҳимов. — Ундаги «Бозор» қиёфаларга кўзим тушади. Эндиликда беамавур, бамайлихотир гапирётган бу кимсалар кечагина обод ва озод эрт бошига оғир қўлфатлар келтирганини тасаввуримга сиғдирга олмаيمان. Қандай қўли борди экан, уларнинг бу қабохатта?

Ҳушёрликка даъват

Буюк келажигини осойишта бунёд этаётган халқимиз қалбларини дарза-га солган 16 февраль воқеалари ишти-рокчилари ва уларга алоқадор жиноят-чиларнинг бир гуруҳи устидан ниҳоят сўд ҳукми эълон қилинди. Мамакатимизнинг энг олий нуфузли суди қилин қирқ ёриб, ҳар бир жиноятчининг қа-биҳ қилмишларига қатъий адолат асо-сида ёндошиб, энг майда «икир-чикир-лар»ни ҳам ҳисобга олган ҳолда ҳукм чиқарди...

Республика Олий судининг ишини диққат-этибор билан кузатиб бorgan мамлакат халқининг барча табақалари вақиллари эълон қилинган ҳукмларни бирдек қўллаб-қувватлаб кутиб олди. Ўз халқи, Ватанига қарши, унинг порлоқ истиқболига қарши қўл кўтарган ким-салар суднинг одил ҳукмидан ташқари халқи-мизнинг битмас-туганмас қар-ғазобага ҳам дучор бўлиларди. Юртимиз зиёлилари, бутун меҳнат аҳли, кекса-ю ёш-барча фуқаролар мат-буот, радио ва телевидение орқали чиқишла-рида, турли анжуман ва йиғинларда ўз наф-ратларини жўшқин ифода этмоқдаларди.

Албатта, шу аснода бизнинг юртимизда шу даражада қабиҳ жиноятларга қўл урувчи ким-

маънавий муаммоларни ҳал этиш жараёнида кишиларнинг онгу тафаккурининг шаклланиши-га ҳам алоҳида эътибор бериш керак бўлади. Зеро, Президентимиз жуда тўғри таъкидлаган-ларидек, «бугунги ҳаёт шиддати, воқеалар ри-вожи шу қадар жўшқинки, биз маънавият ва мафкура борасида қанчалик муҳим ва зарур ишларни амалга ошираётган бўлсак-да, баъзи ўринларда, афсуски, кеч қоляпмиз».

Айни, пайтда шу ҳақиқатни ҳам эътироф этиш кераки, фикрловчи мавжудот сифатида ҳаммиса инсон онги тафаккурида бўшлиқ бўл-майди. Ўйлаш, мушоҳада юритиш тирикликни-нг муҳим шартидир. Аввало, Шўро тузумидан мерос бўлиб қолган беҳисоб муаммоларни ечиш, ҳаётнинг барча соҳаларида тўб ислохот-ларни амалга ошириш, Истиқлолимизнинг ҳаёт-мамонт тақдирини ҳал этишдек кечикти-риб бўлмас тарихий вазифаларни бажариш кўп куч ва вақтни талаб қилганлиги табиий. Шу жараёнда миллий ғоя, миллий мафкурани ша-клантириш, жамият аъзоларини, айниқса ёш-ларни Ватанга муҳаббат, миллий ва умумин-соний қадриятларга садоқат руҳида тарбия-лашга ҳам алоҳида эътибор бериб келинди.

Бугунги кунда барча умумий қадрият-ларимиз изчил тикланиб бораётгани, умумба-шарий қадриятларга чуқур ҳурмат шаклланаёт-гани, миллий ғоя ва миллий мафкурасиз асо-слар яратилгани ҳамда ана шу ишлар бошида шахсан Президентимиз турганлиги ойнадек рав-

Кўни кеча Мирзо Улу-бек тумани товар ишлаб чиқарувчилар ва тadbир-корлар палатаси томони-дан ташқи этиланг сем-нар-кенгаида истиқбол-ли дойишлар бўйича кредит-ларга даъвогар бўлган э-лиқдан ортиқ тadbиркор-лар иштирок этишди.

Республикаимизда кичик ва ўрта бизнесни ривожланти-риш учун қўлай шaroитлар ташкил этилмоқда. Бу тўғри-да ишлаб чиқаришнинг умум-ий ҳажмида улар маҳсулот-ларининг улуши ортиб бо-раётганлиги ҳам аққол дола-лат беради. Бироқ ушбу иш-да фойдаланилмаётган сал-моқли имкониятлар ҳам мав-жуд. Уларни амалга қиритиш-га кўмаклашиш мақсадида халқаро молиявий институт-лар йўналиши бўйича тижо-рат банклари тармоғи орқали кредитлаштиришнинг мах-сус тизими ишлаб чиқилган.

Бироқ молиялаштиришни-нг очилишига қадар тadbир-корлар ҳали узоқ фаолият кўрсатишлари керак бўлади. Истиқболли лойиҳани тақлиф-этишдан ташқари керакли

ҳужжатларни тайёрлаш ва тў-ри расмийлаштириш, экспер-тизадан ўтказиш, гаров, кре-дитларни қайтариш ва шу ка-би кўпгина томонларни ҳи-собга олиш лозим. Кредит билан таъминлаш учун лойи-

диган 30 фоиз устамалар ким-ларгадир юқори бўлиб кўрин-са, меҳнат, иш билан банд-лик ва аҳолини ижтимоий му-ҳофаза қилиш бошқармаси-нинг тақлифидан фойдала-ниш мумкин, дейди Мирзо

налиши орқали 5 миллион ДМгача бўлган кредит олиш-лари мумкин. Бироқ кредит-ни мос равишда сўм билан ҳам қайтариш мумкин, кре-дит бўйича фойзалар ҳам и-тиёзли — йилига 9 фоиздан.

Республика иқтисодиётига — хорижий инвестициялар

КРЕДИТ ЙЎНАЛИШЛАРИ

ФАОЛИЯТ КЎРСАТИШИ КЕРАК

халарни танлашнинг мезон-лари қандай, барча ишларни қандай аяқуллаш мумкин — семинар-кўнгалашда айнан ана шу масалалар ҳақида сўз борди. «ЎзДЭУбанк», «Агро-банк», Ўзбекистон Республи-каси Ташқи иқтисодий ало-ратларнинг тақлиф этадилар. Бир йил муддатда бериладиган бундай кредитлар албат-та ишлаб чиқаришни ривож-лантириш, янги иш жойлари-ни ташкил этишга йўналти-рилган. Яна бир йўналиш бор. «Ипак йўли» банки ор-қали тadbиркорлар КФВ йў-

Молиявий кўмак албатта нафақат хом ашё, асбоб-ус-куналарини сотиб олиш, бал-ки ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш, рақобатбардош, экс-портга йўналтирилган маҳсу-лотларни чиқаришни амалга оширишга ҳам имкон туғди-ради. Масалан, 12 миллион долларлик кредит ҳисобига «Корфармсанот» заводи ҳап-дори сифатидаги дори-дар-монлар ва минтақимизда яғ-на бўлган инфузион эритма-ларни чиқариш бўйича кўш-ма корхона ташкил этди. Кре-дитлар ҳисобига «Стомасер-

Кискача айтганда, семинар самарали ўрди, унда тилга олинган бирорта ҳам масала ваколатли жавобсиз қолмади.

Мустақиллик ва дунёқараш

ҒОЯВИЙ БЎШЛИҚ БЎЛМАЙДИ...

салар қандай пайдо бўлиб қолганлиги, ёш-ларимизнинг бир бўлаги қай ҳолатда қўпуровчи-жиноятчилик таъсирига тушиб қолгани ҳам-мани ҳайратга солаётгани, ташвишлантираёт-гани, бундан бўён йигит ва қизларимизни хоин-лик ва сотқинлик йўлидан қандай қайтариб қолиш кераклиги ҳусусида ўйга толдираётган табиий. Айниқса, жиноят йўлига кирган-ларнинг аксарияти ёшлар эканлиги яна ҳам ачинарли. Энг муҳими, мамлакатимизда дав-лат ва жамият ёшларга домийй ва изчил ғам-хўрлик қилиб келаётган, уларнинг энг замо-навий билим ва касбларни эгаллашлари учун бор имкониятларни яратиб бераётган бир ша-роитда нега шундай ҳолат рўй берди, деган савол кўпчиликини қийнаётганлиги.

Ҳар галгидек бу сафар ҳам давлатимиз раҳбари рўй берган воқеалар, уларнинг зами-рида ётган чуқур сабабларни очиб бериш бил-ан бирга, мамлакат ва халқ тақдирига, буюк келажигимизга таҳдид солаётган хавфларни-нг олдини олиш омилларини ҳам кўрсатиб берди. Шунинг учун ҳам Президент Исло-м Каримовнинг Ўзбекистон Миллий ахборот аге-нтлиги муҳбири саволларига жавоблари кенг жамоатчилик томонидан ғоят қизиқиш билан кутиб олинди, улар турли меҳнат жамоалари, махалла йиғинлари, жамоат ташкилотлари йи-гилишларида жўшқинлик билан амалий муҳо-кама этилмоқда.

«...агар биз бугунги ҳаётимизга, бунёдкор-лик ишларимизга, эришаётган ютуқларимизга тўғри баҳо бермасак, — деб таъкидлаганди-дан Юртимиз саволларига жавоб берар эканлар, — уларнинг қадрига етмасак, ўз ҳу-шёрлигимизни йўқотиб, бизни ҳар қадамга ку-таётган таҳдидларни, тинч турмушимизга, ҳа-виқсизлигимизга раҳна, солаётган, оёқ ости-дан чиқаётган ҳар қил бало-қазоларни» ҳам пайқамай қолмишимиз мумкин.

Мазкур жавобларда фақат шундай ёндо-шувгина 16 февраль воқеалари, ундан кейин-ги арақалар тарқатиш каби нохуш ҳодисалар замирида ётган туб сабабларни аяқлаб етиш-га кўмаклашиш таъкидланган. Дарҳақиқат, бу воқеалар илдинини кенгайтириб бугунги кун-миздан эмас, айна илгарирқидан, яъни 80-йиллардан илзалишимиз керак бўлади. Маълум-ки, ўша вақтга келиб «коммунизмнинг муқта-шам қононалари» хом ҳаёндан бошқа нарсас эмаслиги ошқор бўлиб қолганди. Ўша вақтда-ги партия раҳбарининг ўйлаб чиққан «қайта қуриш» ғояси одамларни қалғитиб, ёш авлод-ни кекса авлодга, ҳали малака ва тақрибага эга бўлмаган ёш ишчи кўчларини қатта ҳаёт йўлини босиб ўтган мутахассисларга, меҳнат жамоаларини бошқарув ходимларига қарама-қарши қўйишга қаратилганди.

Ўша кезлари «коммунистча демократия»нинг бирмунча бўшаишни оқибатида аҳоли турли тadbирлари, айниқса ёшлар ўртасида диний қадриятларимизни тиклаш ҳаракати ҳам бир мунча кучайганди. Ислол дини халқимиз учун ҳамиша муқаддас бўлиб келгани аён. Энг оғир коммунистлик террор йиллари ҳам ўзбеклар ўз эътиқодларидан қайтмаганлар. Афсуски, ўша пайтларди диний қадриятларимизни тиклашдек олжаноқ интилишлар нисби остида дини-мизга ёт турли ақидопарастлик оқимлари — ваҳобийлик, «хизмат-тарикат», «Муслимон биродарлар» ҳаракатлари ҳам кириб қолди. Улар асосий нишонини ёшларга қарата олиб, дастлаб уларга «ҳақиқий ёбодат» йўлларини ўргатиш, кейин аста-секин ўз ғояларини си-нғиратишдек риборикор йўлни танлашганди.

Албатта, мазкур диний-экстремистик оқи-млар вақиллари четдан қатта моддий мадд-д олиб туриб, ғоят пикунхон тарзда тарғибот-ташвиқот ва ташкилотчилик ишларини олиб боришган.

Юртимизимиз таъкидлаган ана бир муҳим ҳавф-хатар «бизнинг мустақил йўлимизни кў-ролладиган, турли баҳоналар билан Ўзе-бекистонга ўз сибасини, таъсирини ўтказиш ва ҳужумчилик қилишга интилаётган кўчларнинг мавжудлигидир».

Албатта, Юртимизимиз ўзларининг қатор асарлари ва нутқларида баён қилган бу қаби таҳдидлар умумий тарқатилиши ютуқлари фо-нида аста-секин ўз кичини йўқота боради. Ле-кин бу буюк келажигимиз йўлидаги ғовлар ў-зўидан йўқ бўлиб кетади, деган маънони бил-дирмайди. Ижтимоий-иқтисодий, маданий ва

шан. Шу билан бирга, биз мафкурани комму-нистчасига ўзравонлик билан сингдиришдан воз кечдик. Зеро, одамларни роботларга айлан-тириш ва фақат бир хил фикрлашга мажбур қилиш оқибати нималар билан тугашини та-рихнинг ўзи кўрсатиб турибди.

Шундай қилиб, мамлакатимизда кишилар он-ги, дунёқарашини бошқариш эмас, балки уни муттасил бойитиб, юксалтириб бориш йўли тан-ланди. Шунинг учун ҳам таълим-тарбия тизи-мини тубдан ислох қилувчи кадрларни тайёр-лаш Миллий дастури ишлаб чиқилиб, амалга оширилмоқда. Ушбу дастур ҳар томонлама чу-қур билимли, юксак малакали, мустақил фикр-ловчи, онги ва тафаккури эркин кишиларни тарбиялаб вояга етказишни таъминлайди.

Бу йўл умумҳақоний меъёrlарга мос кела-ди. Шу асосда жамиятимизнинг бош мақсади — инсонпарвар ҳуқуқий-демократик давлатни барпо этиш масаласи ҳал этилади. Ана шу жамият ва давлатни барпо этишга қаровчи ва бошлаб берувчи, шу йўлда барча соғлом кўчларни бирлаштирувчи мафкура — миллий ғоянинг аҳамияти мислсиздир. Юртбошимиз таъкидлаганларидек, унинг мазмун-моҳияти, уфқлари умумий тарзда белгилан олган. Шу муносабат билан олимлар, мутахассислар, ил-ғор фикрли кишиларимиз олдида миллий ма-фкураси мақсадларини кенг халқ оmmasига со-да, лўнда ва тушунарли қилиб етказиш вази-фаси қўндаланг бўлади. Бу вазифа тарғибот-ташвиқот йўли билан амалга оширилади. Бун-да мафкурарий озиқни кишилар онгига табиий, маънавий эҳтиёж сифатида етказиш усуллари ишлаб чиқишга талаб қилинади.

Республикаимиз Президентини шулар ҳақида батафсил тўхталар экан, олимларимиз, пеш-қадам зиёлиларимиз жамиятдаги бугунги ва-зият, мавжуд ҳавф-хатарлар ва уларнинг ол-дини олиш ҳақида ўз сўзларини айтишлари кераклигини таъкидлашди. Зиёли — илм-маърифат нуруни таратувчи демак ва улар хал-қимиз олдида шу борада қардор бўлиб қо-моқдалар. Шу жиҳатдан Юртимизимизнинг мав-жуд вазиятни яқин истиқлолимизнинг ривож-лаш тасмоялиларини, зарур ҳолларда ундаги салбий ҳолатлар ижтимоий сабабларини хо-лис ўрганадиган нодавлат мустақил ташкилот-лар фаолиятини такомиллаштириш тўғрисида-ги тақлифлари ғоят долзарбдир. Бу ишга та-рихчилар, файласуфлар кенгашлари, Маъри-фатпарварлар жамияти каби жамоат ташкилот-ларини жалб этиш кўзда тутилади.

Шунингдек, Республика Маънавият ва маърифат марказининг жойлардаги бўлимлари қишда маърифий тарғибот кенгашларини тузиш тақлиф этилдики, уларга қатта оёқ-этибига эга, билимдон, тақрибали, жонқу-вар, фидойи инсонлар жалб этилиши керак. Шун-дагина тарғибот-ташвиқот ишларимизнинг қи-пичига тўр доираларда қолиб кетиш, ҳаётнинг кенг қатламларига кириб бора олмаслик ҳо-ллар барҳам топади, тақрибасиз, дунёқарши-чекланган айрим ёшларимизни ёт таъсирлар-дан асраб қолиш мумкин бўлади.

Президентимизнинг яна бир муҳим тақли-флари халқ таълими тизими учун муҳим аҳа-миятга эга. Яъни мактаблар, лицей ва колле-жларда бевосита маънавият масалалари бил-лан шуғулланувчи мутасадди мутахассислар лавозимини жорий этиш албатта шу тизимда-ги сифатида мактаблар, лицей ва коллежлар-да болаларнинг фикр доираси ва қобилиятини ҳар томонлама ўстирувчи хилма-хил ташкилот ва тўғараклар тузиш масаласи ҳам кўтарил-ган.

Шундай қилиб, республикаимиз Президенти-нинг Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги муҳбири саволларига берган жавоблари бир-гина ҳушёрликка даъват бўлибгина қолмай, миллий мафкура, миллий ғоя асосида ёш ав-лодни тарбиялашнинг илмий-назарий ва амал-ий жиҳатлари ишлаб чиқилган муҳим қўлга-ма сифатида ҳам ғоят қатта аҳамиятга эга. Ушбу жавобларни қўнб билан ўрганиб чиқиш ҳамда ҳаётимизга изчил тadbик этиа бориш жа-миятимизнинг маънавий бирлиги ва мустақ-камлигини таъминлайди, ёшлар онгига, тафак-курида бўшлиқнинг вужудга келишига қўлай қийилайди ва оқибат натижада ҳар қандай ҳавф-хатарлар ва нохушлиқлардан жамияти-мизни асраб қолиш имконини беради.

Текширишлар жараёнида Кўка акционерлик жамиятининг маъмурияти томонидан аёллар меҳ-натига доир қонунчилик талаблари лозим дара-жада бажарилмаётганлиги аниқланди.

«Кўка» акционерлик жамиятининг ҳисоб-ки-тоб бўлими маълумотларига кўра ушбу корхо-нанинг 1998 йил октябрь ойидан бошлаб 1999 йил апрель ойигача ишчиларга тўланадиган иш

Г. Ахунова ишга қабул қилинганда тиббий кў-рикдан ўтказилиши ҳақида йўлланма олиб, тиб-бий қўриқдан 23.04.98 йилда ўтганлиги маълум бўлди, лекин ишга буйруқ асосида 22.04.98 йил кўни қабул қилинган экан.

«Паризод» МЧЖ да аёллар меҳнати билан бог-лиқ бўлган қонунчилик талабларидан келиб чиқ-қан ҳолда ўтказилган текшириш жараёнида уш-

ёшга тўлмаган ходимларга қундалик иш вақти қисқартирилган ҳоллардаги меҳнатига ҳақ қун-далик иш вақти тўлиқ бўлган чоғда тегишли тоифадаги ходимларга бериладиган миқдорда тўлиниши» тўғрисидаги талаблари қўпол равиш-да бузилиши қўнғилиги хира этади.

Бундан ташқари «Паризод» МЧЖнинг биноси 5-қаватида жойлашган цехида ҳаво совутиғчи

Шахримиздаги «Ўзбекингилсанот» уюшмаси тизимига кирувчи бир нечта корхоналар ана шун-дай камчиликлардан холи эмас.

Тошкент шаҳар Меҳнат ва аҳолини иш билан таъминлаш ҳамда ижтимоий ҳимоя қилиш Бош бошқармаси тизимига аёллар меҳнати билан бог-лиқ бўлган қонунчилик ижросини таъмин-лашда қонун бузилиши ҳолатларига йўл қўйи-лишининг олдини олиш учун бир қатор тadbир-лар ишлаб чиқилиб, уни ҳаётга тadbик этсалар мақсадда мувофиқ бўлар эди.

Юқорида қайд қилинган қонун бузилиши ҳо-латлари юзасидан жавобгар шахсларга нисба-тан 8 та маъмурий, 5 та интизомий жавобгар-ликка тортиш ҳақида қарор, аниқланган қонун бузилиш ҳолатларини зудлик билан бартараф этиш ҳусусида 4 та амрнома, 4 та огоҳномалар ва текширувда йўл қўйилган камчиликлар ҳав-да уларни бартараф қилиш тўғрисида битта тақ-димнома киритилди.

Уйлашимизки, тез кунлар мобайнида кўрсати-лган камчиликлар бартараф этилади.

Равшан РАҲИМОВ, Тошкент шаҳар прокуратурасининг умумий назорат бўлими прокурори.

Очил ХАЗРАТОВ, «Тошкент оқшом» муҳбири.

Ҳеч бир даврда аёллар бизнинг давлати-миздагидек эъзоз толмаган. Зотан амалга киритилган Ўзбекистон Республикаси Кон-ституцияси ва Меҳнат Кодексида меҳнат ҳуқуқи, уни муҳофаза қилиш, ижтимоий со-ҳа ва таълим бўйича тadbирларни ишлаб чи-қиш ҳамда назорат этиш йўли билан хо-тин-қизлар ҳуқуқини давлат томонидан ҳи-моялаш назарда тутилди. Шу қаторида он-лави вазифаларни бажариш билан банд бў-лган аёллар учун махсус белгиланган қўшимча қоғозлар ва ишчиёзлар мавжуддир. А-валамбор ушбу қонунлар болаёи аёлларни ишга қабул қилиш вақтида ижтимоий ҳимояла-ни таъминлайди ва улардан тўнғи, шидан ташқари, дам олиш кўнларига фойдаланиш-ни чеклайди. Шунингдек, ноқулай шарт-ша-роитлар, оғир ишларда аёллар меҳнатида фойдаланиш ҳам таъқиқлайди.

Яқинда ана шу қонунларнинг ижросини таъминлаш мақсадида Тошкент шаҳар проку-ратураси томонидан «Паризод» масъулияти чек-ланган жамияти ва «Кўка» акционерлик жа-миятларида аёллар меҳнати билан боглиқ бўл-ган қонунчилик талабларидан келиб чиққан ҳолда умумий назорат тартибиде текширув ўт-казилди.

Текширишлар жараёнида Кўка акционерлик жамиятининг маъмурияти томонидан аёллар меҳ-натига доир қонунчилик талаблари лозим дара-жада бажарилмаётганлиги аниқланди.

«Кўка» акционерлик жамиятининг ҳисоб-ки-тоб бўлими маълумотларига кўра ушбу корхо-нанинг 1998 йил октябрь ойидан бошлаб 1999 йил апрель ойигача ишчиларга тўланадиган иш

ҳақлари бўйича 1351,4 минг сўмлик қарзлари мавжуд бўлганлиги қайд этилди. Бундан ташқа-ри текширув жараёнида ноқулай меҳнат ша-роитларида банд бўлган 33 нафар аёллар 1998 йил давомида тиббий қўриқдан ўтказилиб, ка-дрлар бўлими ва техника хавфсизлиги инспек-тори билан келишилмай ушбу рўйхатга ноқулай меҳнат шaroитларида банд бўлган ишчиларнинг бири киритилмаганлиги аниқланди. У 1999 йил учун тузилган ноқулай меҳнат шaroитларида банд бўлган ишчиларнинг рўйхат лойиҳасига ҳам киритилмаган.

«Кўка» акционерлик жамиятининг ишчиси М.

ИЖТимоий ҲИМОЯ — ДИҚҚАТ МАРКАЗИДА

бу корхонада қонун бузилиш ҳолатларига йўл қўйилаётганлиги ҳам аниқланди.

Жумладан, ўн саккиз ёшга етмаган Н. Н. Раҳ-матуллаева «Паризод» МЧЖ га тикувчи вазифа-сига ишга кириб, тиббий қўриқдан 02.10.98 йил-да ўтганлиги маълум бўлди. Лекин ишга буйруқ асосида 14.09.98 йил кўни қабул қилинган.

«Паризод» МЧЖ да ишловчи ўн саккиз ёшга тўлмаган Н. Раҳматуллаева 1999 йил февраль-апрель ойлариде ишлаб туриб, унга қонунда белгиланган ҳар кўни 1 соат учун қўшимча иш ҳақи, жами бўлиб 1423 сўм тўланмай ўз Меҳ-нат кодексининг 243-моддасининг 4-ун саккиз чек қўйишимиз даркор.

Текширувда аён бўлди

ИЖТимоий ҲИМОЯ — ДИҚҚАТ МАРКАЗИДА

ёзга мавсумга тайёрланмаганлиги, сантехника ҳижозлари ва сув тортиш насослари носоз ша-роитда бўлиб сув билан таъминланмаганлиги, механика цехида жойлашган чархлатиш ускуна-лари билан ишлаш цехида ҳаво сўргич совутиғ-чи ўрнатилмаганлигини қандай баҳолаш мум-кин?!

Албатта, бундай ноқулай меҳнат шaroитида ишлайётган аёлларимизда тушкунчи ҳолатлари, турли касалликлар пайдо бўлиши турган гап. Зеро, рўзгор юмушлари, бола тарбияси улар-нинг зиммасида экан, бундай ҳолатларга тезда чек қўйишимиз даркор.

Эзгулик азалдан одамзотнинг асл мақсади, соф орзу-истаги, хайрли, савобли, умуман яхши ишларига айтилиб, доимо-унга интилади. Яхшилик яхшилик бўлганлиги учун ҳам одамзот унга эътибор бериб, бутун умри давомида ҳаётининг мазмуни бўлиб қолаверади. Яхшиликнинг тури кўп, хили ҳам сероб, аммо меваси бир хил — эзгуликдир. Эзгуликдан одамнинг дили яйрайди, қалби жунбушга келади, яшашга иштиёқ уйғонади. «Авесто»да ана шу инсоний фазилат маромига етказиб тараннум этилган.

«Эзгу ўй, эзгу сўз ва савоб ишлар билан дейишган «Авесто»да — эзгу ўй, эзгу сўз ва савоб ишни алқайман. Ўзимни бари эзгу ўйларга, эзгу сўзларга (айтиш)га яхши ишлар амалига бахшида қиламан. Барча ёмон ўйлардан, ёмон сўзу, ёмон амаллардан юз

Мозий

«АВЕСТО»

ЭЗГУЛИК ҲАҚИДА

ўтираман». Илоҳий мажмуанинг муборак калималарини такрор-такрор мушоҳада қилиб, беихтиёр аждоларимизнинг ақлига қойил қолдим. «Эзгу ўй, эзгу сўз ва савоб ишлар билан эзгу ўй, эзгу сўз ва савоб ишни алқайман».

Юзаки ўқисангиз қайтаришдай, такрорлашдай туюлади, аммо синчиклаб, диққат билан мушоҳада қилсангиз, маъно ва мазмун гиж-гиж. Тафаккурнинг кичиклигидан дол қоласиз. Фикрнинг чақмоқдек ўткирлигига тасаннолар айтасиз. Ақлнинг олмосдек ярқираши эс-хушингизни олади. «Эзгу ният, эзгу калом, эзгу амал», ўйланг, бош қотиринг, давом эттиринг, ҳаракат қилинг, изланинг. Йўқ... Ана кўрдингизми? Азизлар, ўтмишдошларимизнинг пўлатдек қуйма фикрлари қолиплангандай, пишқир-пухта ўйлаиб қилинган. Унинг ижодкорларига фақат ҳамду-санолар айтаман. Эзгулик ҳақида яна навбат «Авесто»га, мана эшитинг: «Яхшилик ва эзгулик яратиш учун, — дейилган илоҳий мажмуада, — киши меҳнат қилиши, ўз қўли билан моддий ноз-неъматлар яратиши лозим». Ҳа меҳнат барча эзгуликларнинг асоси, яхшиликларинг пойдеворидир. «Роҳатнинг отаси кўпича меҳнатдир», деса донишмандлардан бири, «меҳнат бахт падаридир» дейди, бошқаси. Антик дунё мутафаккири Эзоп «Меҳнат одамлар учун ҳузур-ҳаловатдир» деган ҳикматларни эста олсак меҳнатнинг асл моҳияти очилгандай бўлади.

Эзгуликнинг қирраларидан бири садоқатдир, айна вақтда унинг натижаси омонлик. Садоқатли одамнинг бағри кенг, дили пок, фидойи бўлади. Ўзгалар ишқиде ёнувчи, ён-атрофидагиларга қўмаклашувчи шоввоэлардир. Содиклик, садоқат инсонга обрў-эътибор келтиради. Одамларнинг назарига тушириб қимлигини аңглатди. «Садоқат, содиқлик — характер гулгожидир», деб донолардан бири уни осмонга кўтарган. Буларнинг ҳаммаси бежиз эмас, балки асослидир, чунки унинг меваси шириндан-шакар бўлаверади.

«Авесто»да содиқлик, садоқат, ўзининг бутун бўй-бастини тўла кўрсатган.

Ибратнома

ҚАДИМИЙ ҲИНД

ҲИКМАТЛАРИ

Ўқ яраси, тиг яраси тузалади, кесилган дарахт ҳам новда чиқариб яна ўсиб чиқади, аммо ёмон сўз яралаган дил жароҳатининг тузалиши амри-маҳол.

Бировларга зулм қилмаслик, маст-аласт юрмаслик, тўғрилиқ, яхшилик, юмшоқ табиатлик инсонлик фазилатидир.

Яхши одам яқинларининг фақат фазилатлари ва яхши ишлари ҳақида, пасткаш

одам фақат камчилиги ҳақида гапирари.

Пасткаш ҳақида қанча гапирсанг ҳам унинг парвои-га келмайди. У ўз йўлидан юраверади.

Одамнинг виждонлисини олган қарзини қайтарганида биласан.

Оқиллар ўз умрларини илму ҳикмат билан, аҳмоқлар гина — қудурат, уйку, жиноят билан ўтказадилар.

Мехрибон умр йўлдошинг олдиға, мурғак фарзандинг олдиға қуруқ қўл билан келма.

Саломатлик, донишмандлик — бу бир қудратли давлатдир, аммо муҳаббат лаззатсиз бу давлатдан фойда йўқ. Инсон муҳаббат билан тирикдир.

Бахриддин ТУРҒУНОВ тўплади.

ри «хусайни-ю» қай бири «тоғ узуми»? — Хусайнингнинг ёнидаги «тоғ узум» бўлади, ё бўлмаса «тоғ узум» ёнидаги «хусайни» бўлади.

СУТ ҚИЛМАСМИШ

— Хури, бузоғийлани сотибсила. Ўригиланинг тўкилган баргини ситиримга берсам бўлар экан-да.

— Сутидан бейсан бейман.

— Берардим-у, сигирув-за шунақа сап-сарик баргдан сут қилмаса керагов...

Ғани АБДУЛЛАЕВ.

КУЧУГИНГ БОР-ДА...

Али Вали билан копток талашишда ютказиб қўйгач:

— Коптокни қўлингдан тортиб олардим-у, тишлогич кучугинг бор-да, ғуслатворасан, — деди йигламсираб.

«АЖОЙИБ» ЖАВОБ

— Бобгоннинг ўғлисан. Узумларнинг хилини ҳар ҳолда биласан. Тўғрими?

— Ўх-ху, билганда қандо!

— Билсанг қара: хув ишқомда икки хил узум осилиб турибди. Шулардан қайси би-

Кимки менга содиқ бўлса, — дейилган муқаддас китобда, — энг яхши нарсаси мушарраф бўлади, кимки содиқ бўлмаса унга энг ёмон нарса насиб этади. Менинг ақл идроким ва менинг фикримнинг аҳду-қарори ана шундай». Тақводорлар учун Оллоҳнинг мазкур калималари ашшидек таъсир қилади. Садоқат, содиқлик руҳида тарбиялашда энг зўр восита вазифасини ўтайди. Айна вақтда содиқ бўлмаганларга «энг ёмон нарса» ажрим қилинапти. Эзгуликнинг томонлари кўп, серқиррадир. «Авесто»да бошидан охиригача эзгулик билан ёвузлик ўртасида кураш кетади. Эътиқод, иймон эзгуликнинг ўқ томирларидир. Эътиқодли инсон, иймонли одамлар энг аввало инсофли бўладилар, раҳм шафқат, бағри кенглик, очик кўнгиллилик ҳам уларга эш, ҳамроҳдир.

«Мен кимларнинг омилини адо этгумдир

Эътиқодли ва иймонли кимсаларга Бағишлайман шодлик бардошлик!»

Дарҳақиқат, илоҳий калиманинг муборак тизимларидаги роҳатбахш наволар инсон жисмини жимирлатиб, ҳузур-ҳаловат бахшида этади. «Эътиқодли ва иймонли кимсаларга Оллоҳнинг ажрими мўл, тангримнинг иноятлари сероб. Мана, яна «Авесто»га эътибор беринг.

Олий илоҳ. Ахура — Мазда яратган Митра (ҳарб-зарб илоҳи), эзгулик учун аёвсиз кураш олиб боради.

«Биз Митрани эъзозлаймиз... Эъзозлайман. Митрани, — дейди. Парвардигор Ахура — Мазда, Шарафманд ва забардаст ўша Самовий ҳам энг яхши хилқат жумла эзгуликлар соҳиби... Эъзозлаймиз ёв қир Митрани Фараҳмандлик ҳаққи — ҳурмати. Бор овозда дуо қиламан. Ва ҳудудсиз ййловлар шоҳи Митра ҳаққи келтирадирман. Мен қурбонлиқлар.

Биз эҳтиром қиламиз уни, Ййловлар, поёйсиздир хўп. Яхшиликлар яратадир ул... Келсин бизга маод бермоққа Келсин бизга кенг даштлар ичра Келсин бизни қўламоқ учун, Келсин бизга муруват учун, Келсин бизни қутқармоқ учун, Келсин бизга ғолиблик учун, Келсин бизга бахт-шодлик учун. Келсин бизга яхшилик учун, Келсин ғолиб, келсин забардаст, Ёлгонларга бўйсинмас ул.

Ҳа, эзгулик Маромига етказиб мадҳ этилган. Барча эзгуликнинг тимсоли Митрага ҳамду санолар ёғилади, аммо ёмонлар танқид остига олинади. Донишмандлардан бири бу ҳақда шундай дейди:

Эзу эзгуликдан чиқмағай-ғилон, Ёмон ўз феълидан бўлар пушаймон.

Дарҳақиқат, эзгулик ҳамиша одамзотга ёруғлик ато этган, уни ҳамма жиҳатлари инсониятга беназир хизмат қилаверсин.

«Авесто»даги ҳикматлар эзгуликка қўйилган мангу ҳикматдир.

Мусокул УСМОНОВ, профессор

Ҳозирги замон талабларига жавоб берадиган юқори савиядаги педагогларни тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш таълим ислохотларининг илк босқичидаги кадрлар тайёрлашнинг асосий масалаларидан биридир. Шу кунга қадар тиббиёт институтларида фақатгина тиббий малакага эга бўлган мутахассислар фаолият кўрсатар, бироқ уларда педагогик кўникма бўлмаганлиги туфайли талабаларга фан асосларини етказиш беришни кўнглидагидек деб бўлмасди. Бироқ ҳозир эса ҳар томонлама етук, баркамол, жаҳон андозлари талаби даражасидаги тиббиёт ходимлари талаб этилади.

Зеро, Президентимиз Исрол Каримов ҳам Олий Мажлис XIV сес-

сиясидаги маърузаларида «Юқори малакали педагог кадрлар тайёрлаш ва қайта тайёрлашга алоҳида эъти-

ганлар. Ана шу талаблардан келиб чиқиб, 1-Тошкент давлат тиббиёт институтида янги тиббий педагоги-

Таълим

МАЛАКАЛИ МУТАХАССИСЛАР

ЕТИШИБ ЧИҚАДИ

бор бериш лозим. Кадрлар тайёрлашнинг сифати, эркин фикрловчи шахс-фуқарони камол топтириш эртага синфхоналар ва аудиторияларда кимлар дарс ва сабоқ беришига боғлиқ», — деб бежиз таъкидлама-

ка факультети ташкил этилди. Факультетда тиббиёт коллежлари учун малакали мутахассис — ўқитувчилар тайёрланади. Ушбу даргоҳни битирган талабалар фақат коллеж ўқитувчилиги мутахассислиги билан чек-

Болалар лагерларда вақти-вақти билан тоғ ён бағирларига саёҳатга чиқишади.

Рустам Шарипов сурат-лавҳаси.

УМР ОҚАР ДАРЁ

Кечагина Юнусобод қишлоғининг чанг босган кўчаларида тўп тепиб юрган бола эдик. Кўз очиб юмгунча ёшимиз олтимини қоралаб жонажон қишлоғимиз эса бутун бошли шахарга айланибди. Чиндан ҳам ўша биз учун қадрдон бўлган мактаб, унинг совуқ синф хоналари биринчи ўқитувчиларимиз, катта танаффусдан кейин, далама-дала мол боқиб юрганларимиз, ойдин кечалар бедазорларда ёнбошлаб Турсуно, Насибалар ишқиде қўшиқ айтганларимизни унутиб бўлармиди? Уларнинг ўзи бир олам, бир дoston.

Ўрта мактабни битиргандан кейин саргардон ҳаётимизчи? Артистлик даъво қилиб театр ва рассомчилик институтига ҳужжатларимизни топширган дамларимизчи? Қандай бахтиёр эдик. Гўё ўзимизни машҳур артистлар қиёфасида тасаввур этар эдик ўшанда. Лекин кириш имтиҳонларидан ўтолмай қолганимизда биздан Олим Ҳўжаев, Шукр Бурхоннов у ёқда турсин ҳатто Фаёзулла Аҳмедов ҳам чикмаслигини тан олганмиз.

Ёшлик экан. Барибир бир жойда кўним топмадик. Гоҳ ўзимизни молия ишида, гоҳ шифокорлик касбиде синаб кўрмоқчи бўлдик. Кейинчалик тақдир бизни ўз жойимизга улоқтирди. Ўшанда сен қолхоз ҳисоб-китоб бўлимига, мен эса макарон фабрикасига келиб тушдик. Шу ердан сен ТошДўнинг филология факультети кечки журналистика бўлимига, мен эса узоқ Шарққа харбий-денгиз флотига «йўланма» олдик.

Ишқ-муҳаббат бобида ҳам йўлимиз бир-биримиздан қолишмади чоғи. «Баланд дорлар»га осилдик. Кимларнингдир орқасидан ёлдиқ-югурдик. Ва ниҳоят тақдир бизни ўзимизга мос, табиатимизга хос қора-қура хо-

тинлар билан учраштирди. Еткизганига шукр қилиб яшадик. Тўрт баҳодир — Улугбек, Нурбек, Дурбек, Нодирбек каби забардаст ўғилларинг мана шу шукроналикнинг неъмат. Дилоромхон билан кўша қариганинг саодати.

Гарчи ўртамиздаги ёш бир йилга фарқ қилсада кўп ишларда менга устозлик қилдинг. Хусусан ҳаёт йўлини белгилашда, касб танлашда, қалам тебратишда.

Чунки мен ҳарбийдан қайтганимча анча-мунча маҳоратинг ошиб, етуклик даражасига эришиб Пўлат Нишоннов бўлиб қолган эдинг. Ҳар қалай қўлингни тутиб ёмон бўлмадим. Журналистлик касбини танладим. Матбуотда ишлаб бошладим. Бола-чақали, уйли-жойли бўлдим. Буларнинг ҳаммаси фойдали ҳаракатларимиз йигиндисининг ҳосиласи.

Дўстим, бугун нафақат 60 ёшинг, балки сени журналистик фаолиятингга 40 йил тўлиши муносабати билан чин дилдан қўтлайман. Шу йиллар давомида ёзган публицистик мақола, очерк ва долзарб мавзулардаги материалларинг жамласа битта катта жавон тўлади. Уларни бирма-бир санаб ўтишнинг эса илоҳи йўқ.

Умр оқар дарё. Йиллар, тақдирлар сени турли йилларда, турли лавозимларда ишлашга мажбур этди. Аввало бу сенинг қалб амринг эди. Бўлмаса отахон газега «Ўзбекистон овози» тахририятида бинойидек ишлаб турган иссиқ жойингни совутиб «Тошкент бинокори», да бўлим мудир, Тошкент вилоятининг Чиноз туман газетаси, Тошкент тумани газеталарида муҳаррир бўлиб ишлармидинг. Ўшанда бу ҳақда сураганимда «Ҳозир шу ерга керак эканман, ишляпман», деган эдинг. Аслида жой танламаслик бу сен каби чинакам касбига содиқ инсонларга хос фидойилик эди. Мана ҳозир Ўзбекистон матбуот агентлигида агросаноат бўлими мудир бўлиб ишлаётганингга ҳам анча йиллар бўлди.

Ўтган давр сени камтарин шоир сифатида ҳам элга танитди. Мухлисларинг севиб ўқийдиган сенинг шеърларингда табиат манзаралари, одамлар орасидаги оқибат, Ватанга муҳаббат туйғулари жўшқин оҳангларда ранг-баранг бўёқларда тараннум этилади. Хусусан сенинг бундан икки йил илгари чоп этилган «Кўёш фарзанди» деб номланган шеърый китобингга ана шу хислатларни кўрдим.

Айтаверсам гап кўп дўстим. Шўнинг учун қутлуг ёши-нгни ана бир бор муборакбод этиб сенга солиқ-омонлик, оилавий бахт, яхши мақола-ю, шеърлар тилаб қолувчи садоқатли дўстинг

Маҳмуд КОМИЛЖОНОВ.

ЮЛДУЗЛАР

Оқшом чўкиб,
Туп сепин ёйғач,
Кўк тоқида порлаб қоласиз,
Тонг отишча учиб, пирпираб,
Борлигини қамраб оласиз.

Қишлоғимнинг гўзал қизига
Бўғалмасиз мен каби шайдо?
Шу сабабми, кундуз уялиб,
Кечалари бўласиз пайдо?

О, юлдузлар, сиз узоқдасиз,
Ёнидадир севган юлдузим.

Шундан унинг ҳаёли билан
Кечар ҳар он, кеча-қуноқим...

БУАБУА

Кетган йўлинг йироқмиди,
Ё алам, ё фироқмиди?
Дил ўртаган сўроқмиди,
Нега йироқ кетдинг, булбул?

Боғларимда юрдинг-ку,
Шодон сайраб турардинг-ку.
Учиб, жавлон урардинг-ку,
Нега йироқ кетдинг, булбул?

1999 – Аёллар йили

ЮЛДУЗХОН ИБРАТИ

Пойтахтнинг С. Раҳимов туманидаги «Шодлик» маҳалласида «Энг ибратли келин» кўрик-танлови бўлиб ўтди.

Унда тумanning турли маҳалла-ларидан келган етти нафар ёш келинлар ўзларининг рўзгор юртиш, оилада қуноқ ва соғлом муҳитни таъминлаш, умумий билим ва санъатдаги маҳоратларини намойиш этдилар.

Туман хотин-қизлар қўмитаси вакили Соҳида Эргашева раҳбарлигидаги жюри аъзолари танлов шартларининг бажарилишини талабчанлик билан баҳолаб бордилар. Йигилганлар ва жюри аъзолари «Умид» маҳалласидан қатнашган ёш келин Юлдузхон Абдуллаевани бир овоздан энг лаптофатли, билимдон ва зукко келин сифатида эътироф этишди. Ёш шифокор кўрик-танловнинг бош совринни эгаллаш билан бирга, унинг кейинги босқичи — «Энг ибратли келин» шахар кўрик-танловида қатнашиш ҳуқуқини ҳам қўлга киритди.

Тоҳиддин АБДУВҲИДОВ, «Шодлик» маҳалла қўмитаси раиси

Дўппи тикдим ипаклари тиллодан.

Равиль Альбеков сурат-лавҳаси.

Сарлавлани ўқиб ажаб-данман. Аслида табиатда қариқиз деб атаувчи ўсимлик бор. Бу ўсимлик Тошкент ва Фарғона vodi-дийларида кўпроқ учрайди. Қариқиз бир йиллик, бўйи 50-150 сантиметргега етадиган ўт-ўсимлик. Ўяси қиррали, тўқан, юқори қисми шоҳланган. Гуллари саваатчага тўп-ланган. Меваси учмали ниста. Баҳордан кўқара бошлаб, ёз ойларида гул-лайди, сентябрда меваси пилиб етилади.

Маълумлар

ФРАНЦИЯГА

БОРГАН

«ҚАРИҚИЗ»

Қариқизнинг илдизи, барги ва гуллари табобатда иш-латилади. Гиёҳ таркибида хар хил фойдали маъданилар бор-лигини табиатшунос олимлар аниқлашган. Халқ табобати-да гиёҳ меъда яраси, сурун-кали гастрит, буйрак-тош хас-талигида, бод қанчаларда ях-ши малҳам бўла олади. Шу билан бирга, пешоб ҳайдов-чи, терлатувчи хусусиятга эга.

Қариқиз ўсимлигининг бир тури — катта қариқиз ҳам уч-райди. Бу ўсимлик икки йил-лик бўлиб, мураккаб гулли-лар оиласига мансуб. Барг-лари жуда йирик, узунлиги ярим метргега боради. XIX асргача Европадаги мамлакат-лар қариқизни мутлако би-лишмаган. Рус ҳарбийлари Францияга (Наполеон уруши-да) бу гиёҳни олиб бориш-гандан сўнг маълум бўлган.

Қариқиз дориворлари ҳа-рорат туширувчи, ел ҳайдов-чи, тана шишганда, шамол-лаш хасталиклариде даво бў-лади. Халқ табобатида қув-ватбахш сифатида, иштахани очувчи, овқат ҳазмини яхши-ловчи, меъда ва ўн икки бар-моқли ичак яраси, подгра хасталиклариде қўлланилади. Турли тери касалликлариде (гуш, ҳуснбузар, учуқ, чип-қон), қандли диабетда фой-да қилади. Гиёҳ барги ўт (сафрон)и ҳайдайди. Барги-дан тайёрланган дамма те-ри қуйганда, яраларни туза-тади. Бодом ёки зайтун мойи билан қариқиз илдизидан тайёрланган мой соч ўстириш учун суртилади. Бу «Репейно мойи» номи билан ула-элик дўконлариде ахён-ахёнде со-тилади. Барги ва илдизини майдалаб, саривга қўшилган-ни ҳам сочни мустаҳкам-лайди. Соч тўкилишининг ол-дини олиш учун қуйдаги қайнатма яхши наф беради:

20 грамм қариқиз илдизи, 10 грамм тирноққул гуллари-ни бир литр сува солинади. 15 дақиқа мобайнида қайна-тилади, сўнг доқада сузила-ди. Уй ҳароратида совутила-ди. Илик ҳолида қайнатмани 3 кунда бир марта бош те-рисига суртилади. Баҳор ойлариде қариқизнинг ёш бар-глари таомларга солинади. Ошкўк сифатида бемалол фойдаланса бўлади. Ундан билиб фойдаланилса қариқиз ўзининг кўндан-кўн хислат-хосиятларини намойн қила-веради.

Мирзаамир МИРЗАШАРИПОВ, доривунос.

Ёз мавсумининг кириб келиши билан табиийлик, кишиларнинг чанковбосди ичимликларга бўлган эҳтиёжи яна ҳам ортади. Бундай пайтда шаҳримиз кўчаларида, бозорларда, тўғрироғи аҳоли гавжум бўладиган жойларда турли хилдаги чанковбосди ичимликлар сотилиши турган гап. Аммо биз масаланинг энг муҳим жиҳатларига диққатни қаратмоғимиз лозим. Чунки ҳаво ҳароратининг юқори даражада қайд этилиши натижасида инсон организми томонидан суноқлик йўқотилиши кучаяди ва бу ўз навбатида организмнинг суноқликлар қабул қилишга бўлган эҳтиёжини ошишига сабаб бўлади.

Инсон ўз чанковини қондириши учун яхна ичимликларни тўғри танлаб ичиши мақсадга мувофиқдир. Кейинги кунларда ҳаво ҳароратини кўтарилиши натижасида шаҳримизнинг бозорларида, аҳоли гавжум бў-

ладиган ерларда, шох кўчаларда ва халқа йўли бўйларида баъзи бир ишбилармон «тадбиркорлар» томонидан номаълум шароитларда тайёрланган гўжа, айрон, қимиз, қумрон, ўрик шарбати ва бошқа турли хилдаги салқин чанковбосди ичимликлари билан

ва идиш ювишда зарарсизлантирувчи моддалардан умуман фойдаланмайдилар. Санитария-эпидемиология хизмати мутахассислари бундай «ишбилармонлар»га қарши мунтазам чоралар қўллайдилар, бироқ бунинг ўзи етарли эмас, бунга қарши шахримиз

қимиз,қумрон, шарбат ва бошқа турли хил яхна ичимликларни иманган, деган фикрдан йироқдамиз, чунки бу чанковбосди ичимликлар табобатда асрлар давомида кўпгина хасталикларни даволашда табиблар томонидан қўлланиб келинган ва ҳозирда ҳам бу удулмар давом эттирилмоқда. Шунинг учун ўзингиз уй шароитида сифатли махсулотлардан компот, кисель, шарбат ва бошқа турли хилдаги чанковбосди ичимликларни тайёрлаб, танавул қилсангиз мақсадга мувофиқ бўлур эди. Кўчаларда эса санитария-эпидемиология хизмати томонидан руҳсатномалар берилган махсус савдо шохобчаларидан мувофиқлик сертификатларига эга бўлган, сифати кафолатланган чанковбосди ичимликларини харид қилишингизни маслаҳат берамиз.

Шуни унутмангки, ўзингизни ва яқинларингизнинг саломатликларини сақлаш ўз қўлингиздадир.

Ш. ЮСУПОВ,
Тошкент шаҳар ҳокимлигининг санитария-эпидемиология Бош бошқармаси овқатланиш гигиенаси бўлиминининг мудири.

Шахмат

ГРОССМЕЙСТЕР БИЛАН ЮЗМА-ЮЗ

Бу йилги байрам ҳам шахмат баҳсларисиз ўтмади. Пойтахтимиздаги Мирзо Улуғбек номли маданият ва истироҳат боғида шахмат ишқибозлари халқаро гроттмейстер Сайдали Йўлдошев билан дона суришиш бахтига мўъассар бўлдилар. Дарвоқе, бу донгдор вакилимиз ақиндагина Мўғулистонда ўтказилган нуфузли халқаро турнирда учинчи совриндор бўлиб қайтди. Бир йўла ўтказилган 15 тахтадаги ўйинда мағлуб бўлган бўлсалар-да, мухлислар учрашувдан катта қониқш хосил қилдилар. Гроттмейстер билан юзма-юз бўлишнинг ўзи бахт-ку мухлис учун.

«ТҮРКИСТОН — 1500» ҒОЛИБЛАРИ

Бир неча йилдирки Қозоғистон шахмат федерацияси Чимкент шаҳрида юқоридаги ном билан нуфузли халқаро турнир ўтказиб келмоқда. 86 иштирокчи орасида Тошкент вакиллари ҳам бор эди. Ўн кунлик қизғин баҳслардан сўнг 9 имкониятдан 7 очко жамгарган россиялик ёш гроттмейстер Б. Невоструев бош соврин эгаси бўлди. Бундан атиги ярим очко ҳам тўплаган тошкентлик халқаро гроттмейстер Александр Ненашев, халқаро мастер Дмитрий Каюмов ва бошқалар иккинчи совринни ўзаро баҳам кўрдилар. Халқаро мастер Владимир Еган, спорт усталигига номзодлар Елена Ме-вущина, Севара ҳам чакки натижа кўрсатмади.

ЖАҲОН БИРИНЧИЛИГИГА ЙЎЛЛАНМА УЧУН

Маълумки, ҳар йили болалар ва ўсмирлар орасида ҳам Осиё ҳамда Жаҳон биринчиликлари ўтказилиб туради. Йўлланмалар эса мамлакат биринчиликларида берилади. Бошқа ёш тоифалари бўйича Ўзбекистон биринчилиги март ойининг охириларида ўтказилиб, ғолиблар аниқланган эди. Ма-на энди 10 ва 12 ёшгача бўлган ўғил болалар ва қизлар ўртасида Самарқандда қизгин баҳм бошланди. Низомига кўра турт ғолиб Осиё ҳамда Жаҳон биринчиликларига йўлланма билан тақдирланади.

АМЕРИКА САФАРИ ОЛДИДАН

Катталар ўртасида навбатдаги жаҳон биринчилиги маълум сабабларга кўра ярим йилга кечиктирилган эди. Июль ойининг охириларида АКШнинг Лас-Вегас шаҳрида манаман деган 100 га яқин гроттмейстер шахмат тожи учун масъулиятли ва фахрли курашга тушди. Мусобақалар олимпиада усулида ўтказилди, яъни ютқизган курашдан чиқаверади. Томонларга дастлаб икки учрашувда куч сиништирилди, ҳисоб тенглашиб қолса яна ва яна қўшимча партиялар ўйнаб ғолибни аниқлаш вазифаси юклатилди. Тож учун баҳс юритувчилар орасида бизнинг вакилимиз ҳам борлигидан жамоатчилик мамнун. Ўтган йили Қозоғистон пойтахтига яқин бир курорт шаҳарчада ўтказилган Марказий Осиё минтақаси турнирида ғолиб чиққан тошкентлик халқаро гроттмейстер Рустам Қосимжонов ягона йўлланма эгаси бўлган эди. Чемпионатга ҳозирлик кўришни кўпдан бери машқ қилаётган 20 ёшли вакилимиз ҳаётида яна бир қувончли воқеа юз берди. Рустам Қосимжонов кунни кеча Тошкент давлат университети математика факультетини аъло баҳолар билан тугатди. Рустам энди энг юқоқ даражадаги шахмат баҳсига ҳам супергроттмейстер, ҳам олий маълумотли математик сифатида қатнашади.

Мамажон МУХИДДИНОВ.

Ажойиботлар

ТҮТИЛАР ЙЎЛ БОШЛАЙДИ

Америкада истикомат қилувчи орнитолог Рей Бернэк ажойиб мактаб очган бўлиб, ушбу масканда тўтиқушлардан кўзи охиш кишилар учун йўл-бошловчилар тайёрланади.

Рей Бернэк бу ерда «таълим олаётган» тўтиқушларга «Тўхта», «Ҳанга бурил», «Нап-га юр», «Эҳтиёт бўл» синга-ри сўзларни талаффуз қилишни ўргатади. Унинг таъкидлашича, тўтиқушлар нийоятда сергак бўлиб, кўча светофорларининг қизил, яшил, сариқ чирокларини йўлбошловчи итларга нисба-тан яхши англайдилар. Шу-нингдек, улар болалар, му-шуклар, каптарларга ҳам ўз эътиборини қалғитмайди, кўп яшайди, оз овқат ейди. Бу, албатта кўзи охиш на-фақахўрлар учун нийоятда фойдали.

СЕЗГИР МУШУК

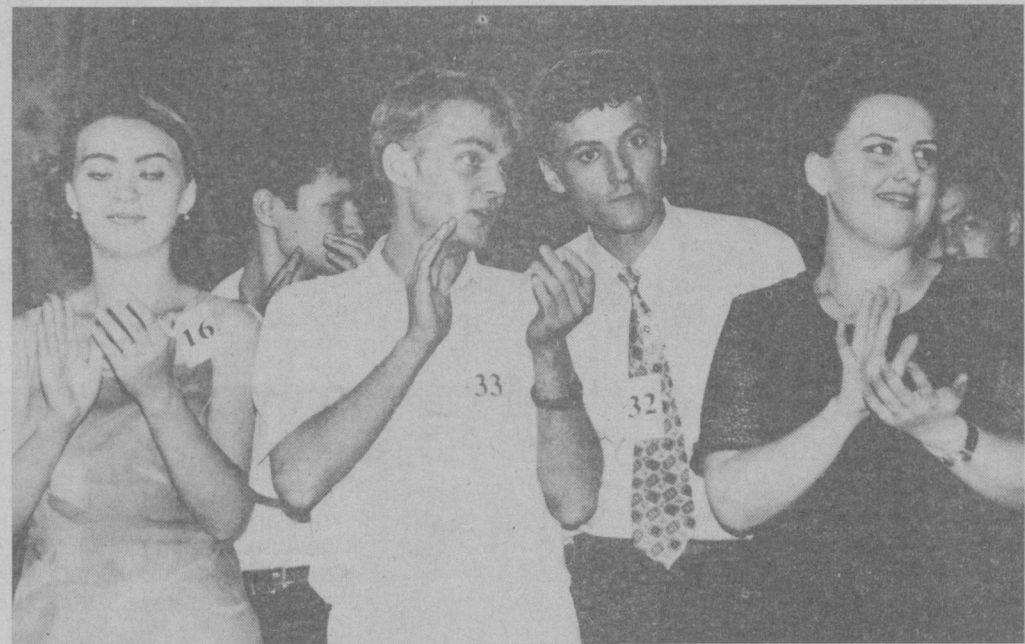
Хиндистонда боқхоначи-лар замонавий электрон жи-хозлар билан таъминланган-нига қарамай, тирик жонзот-лар хизматидан ҳам фойда-ланишмоқда. Бунга мисол қилиб Хайдаробод аэропор-тидаги боқхона ходими Ма-ромбанинг мушугини келти-риш мумкин. Маромба ўз мушуги Допси ёрдамида йў-ловчиларни текшириб ўтқа-зади.

Допси ўз соҳиби ёнидаги махсус столчада ўтиради. Унинг ёнидан йўловчилар бирма-бир ўтишади ва ким-да олтин борлигини сезса, мушук дарҳол мийёвлайди. Бир сафар мушук «адашчи» мийёвлаб юборди. Йўловчи роса тинтув қилинсада, ҳеч нарсга тоғилмади. Аммо му-шук ҳам анойи эмас экан, олтин йўловчининг ошқозо-нида экан. Бунинг ренгтен аниқлаб берди.

КУЁВ КҮРИҚДАН ҲАДА

Қаерда дейсизми? Болга-рийнинг Етсропол шаҳрида ҳар йили ана шундай кўрик ўтқа-зилиб, унда ўнлаб йигитлар қатнашадилар. Одатга кўра биринчи кунни марказий майдонда кўёвнинг нимага қодирлигини кўриш учун кўплаб томошабинлар жа-мўлжам бўлишди. Савол-жавоблардан ўтган кўёвлар-га махсус дипломлар топи-рилади. Ана шундан кейин улар бўлажақ рафиқалари билан қайноналарига садо-қат ҳақида қасамёд қабул қи-лашди. Эртасига эса кўёв-ларнинг кучли ва чақонлик-лари спорт мусобақаларида аниқланади. Ғолибларни эса қайнона ва қайноналардан ташкил топган ҳакамлар ҳайъати аниқлайди.

Дилноза ГИЁС қизи тайёрлади.

Танловлар

«АЁЛ ГҶЗАЛЛИГИ — ОЛАМ ГҶЗАЛЛИГИ»

Пойтахтимизда аҳолига маиший хизмат кўрсатиш турлари кўпайиб, одамларнинг ҳам унга эҳтиёжи ва талаби кўпайиб кўнга ортиб бормоқда. Ана шу талаб ва эҳтиёжлардан келиб чиқиб шаҳримиз аҳолисига намунали хизматни ташкил этишда тинмай ишла-наётган «Тошшаҳармаишийхизматуюшма»си ходим-лари хизмат даражасини яхшилаш ва ривожланти-риш йўлида тадбиркорлик билан иш юритишмоқда. Кўни кеча пойтахтимизнинг Ҳамза номидаги ўзбек давлат академик драма театрида ўтказилган ажой-иб тадбир ҳам бунинг яқсонли далилидир.

Туманларда ўтказилган кўрик-танловнинг ғолиблари иштирок этган ва ўз касб-маҳоратларини ҳайъат аъзо-лари ва томошабинлар ҳук-мига ҳавола этган бу тадбир «Аёл гўзаллиги — олам гўзаллиги» деб номланди.

— Аёлларимиз борки, ҳаё-тимиз гўзал ва файзли, — дей-ди «Тошшаҳармаишийхизма-туюшма»си раиси Саидумар Аълоев. — Шу боис ҳам қўт-луғ Аёллар йилидаги кўрик-танловимизни ана шундай номладик. Пойтахтимиз Тошкент кўз ўнгимизда кун-дан кунга яшнаб ва гўзалла-шиб бормоқда. Ўйлайманки, ҳамшаҳарларимизнинг дили, қийинлиги ва ҳаётки соч турмақлашлари ҳам бутунги гўзал ҳаётимизга монанд бўл-моқ лозим. Бугун касб ма-ҳоратларини намойиш этаётган моҳир сартарошлар-имиз замон талаби ва аҳо-ли эҳтиёжидан келиб чиқиб ўз ижодий ёндошишларини ҳам яна бир бор намоеъ эта-дилар.

Нихоят энг ҳаяжонли да-қиқалар ҳам етиб келди. Ал-батта, танлов иштирокчилар-нинг бажарган ишларини баҳолаш ҳайъат аъзолари учун ҳам осон бўлмади. Чун-ки ранг-баранг, ҳар бири ўзи-га хос завқ бағишловчи ижо-дий ёндошишлар ҳеч қимми бефарқ қолдирмади. Шу боис ҳам қўйилган баҳолар йиғин-диси жамланганда, биринчи ўрин белгиланганидек 4 ки-шига эмас, балки 6 нафар энг

моҳир сартарошларга насиб этди. Ғолиблар — Алефтина Зотова, («Арду» кўшма кор-хонаси, 36-сартарошхона), Полина Ермичева («А.О.О. Дилором» хусусий фирмаси, 31-сартарошхона), Татьяна Карсеева («Кўзгү-чирой» ху-сусий фирмаси, 18-сартарош-хона), Елена Асташина («Эльза» хусусий корхонаси, 41-сартарошхона), Ҳожиак-бар Насриддинов («Уста-Йўл-дош» хусусий фирмаси, 39-сартарошхона), Альфия Мирзалиева («О.О.О. «Вожиб», 16-сартарошхона)лар бирин-чи даражали диплом ҳамда Италияда ишлаб чиқарилган сартарошлар курсиси билан тақдирландилар. Иккинчи ва учинчи ўрин соҳибларига ҳам диплом ҳамда қимматбаҳо совғалар топиридилар. Шунингдек, барча иштирокчилар ҳамда маиший хизмат соҳа-сида ўрнатилган меҳнат қи-лаётган ходимлар ҳам эсалик совғалари, Фахрий ёрлиқлар билан муқофотландилар. Тан-ловга «Тошшаҳармебель», ен-гилсаноат ва маиший хизмат кўрсатиш касаса уюшмаси, «Офис де Люкс» фирмаси, «А.О.О. Дилором» хусусий фирмаси ҳомийлик қилдилар.

Тадбир сўнггида санъат-корларнинг қишқилари бил-лан бирга сартарошларнинг катта ва қизикарли шоу-кўр-сатувлари ташкил этилди. Айниқса, «Лазоқат» сало-ни, «А.О.О. Дилором» хусусий фирмасининг «Ўзбекистон» сало-ни, «Усто Йўлдош», «Синема», «Эльза» сало-ни томонидан тайёрланган шоу-қишқилар томошабин-ларга завқ бағишлаб, улар-нинг олқишларига сазовор бўлдилар.

— Ушбу танловдан жуда кўп нарсаларни ўргандим, — дейди ёш ва иқтидорли сар-тарош, 3-ўрин соҳиби Жа-мшид Бобоев. — Ҳамкасба-римнинг маҳоратларига, ижодий изланишларига тан бердим. Бундай танловлар ўз устимизда тинмай ишлашга ундайди. Келгуси танловлар-да энг юқори поғонага кўта-рилиш ниятим бор.

Танлов иштирокчилари ва томошабинлар билан суҳ-батлашиб шу нарсалар амин бўлидими, ушбу тадбир сар-тарошларга интилиш ва из-ланиш, томошабинга эса ях-ши дам, завқли дақиқалар ҳада этиди.

Шарифа ИЛЁСОВА.

СУРАТЛАРДА: танловдан лавҳалар.

Рустам Шарипов олган суратлар.

ОЙНАИ ЖАҲОНДА

ЯҚШАНБА, 18

ЎЗТВ 1
6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!»
8.00-8.30 «Ахборот».
8.30 «Камалат». Болалар учун кинодастур.
9.00 «Буюк келажак-2000». Телемарфон.
9.30 «Янгиликлар шўх ялларлар». Мусикий дастур.
9.45 «Ғаройибот».
«Умид» намойиш этади:
10.00 «Ватанимга хизмат қилман».
11.00 «Нурли келажак».
11.30 «Дунё кўриб, дунёлар ярат».
11.50 Кундузги сеанс. «Ўғирлик». Бадий фильм.
12.20 «Шоҳрух» клуби.
13.50 «Мозийдан бир мўъжиза».
14.05 «Дунгиз итлари». Мўл-тос-риал. 11-серия.
14.30 С. Сиев. «Раҳбаримиз рафим». Теленовелла.
14.50 «Ўзбекистон — Ватаним».
15.00 «Ўзбекистон Республикаси ғолибларининг яқинлови концерти».
15.50 «Садокат».
16.15 «Ринг». Спорт дастур.
16.40 «Бустон». Тележурнал.
17.10 «Чантраморе». Кисса метражи бадий фильм.
18.00 «Олтин тож». Телевизион ўйин.
18.20 «Қишлоқ ҳақида ўйлар».
18.40 «Ер васфи». Мусикий дастур.
18.55 «Ўзлик». Бадий-публис-тик дастур.
19.25 20.00, 20.25, 21.10 22.35 Ўзлонлар.
19.30 «Тахилнома» (рус тилида)
20.05 «Оламга саёхат».
20.30 «Тахилнома».
21.15 «Яқшанба оқшомида».
21.30 «Тахилнома».
22.00 Телевизион миниатюралар театри.
22.40 ТВ-1 намойиш этади: Телевизион.
«Аср мўъжизаси» кинодастур.
22.55 Кино янгиликлари.
23.15 «Жаҳон киноси юлдузлари».
23.35 «Ой-44». Бадий фильм.
01.5 -01.10 Ватан тисмоллари.

ЎЗТВ 2
8.55 Кўрсатувлар дастур.
9.00 «Яқшанбада яхши дам».
9.40 «Янги аср» студияси намойиш этади.
10.30 «Дил рози». Мусикий дастур.
10.40 «Инглиз тили Сиз учун».
11.05 «Ешлар» теленовелла.
11.30 «Кусто командасининг савхоти сартуаштирлар». 64-қисм.
12.00 «Лаззат».
12.20 «Сиз севган хонанда: Илҳомжон Иброҳимов».
12.40 «Ези таълим». «Пан Клякса сартуаштирлар». Бадий фильм.
2-қисм.
13.55 «Цирк, цирк, цирк».
14.15 «Ўзбек мумтоз шеърияти».
14.20 «Баҳо».
14.50 «Мусикий лаҳзалар».
14.55 «Рамаяна». Телевизиал.
15.30 «Болалар дунёси».
15.50 «Ақиллик».
16.15 Синема.

ЎЗТВ 3
17.40 «Хит-коллекция».
18.00 «Янги аср» студияси намойиш этади («Биланган маслаҳати»)
18.25 «Китоб жавонингизга».
18.40 «Ширин орзулар».
19.00 «Давр». Ахборот дастур.
19.30 «Ешлар» телеканалда.
19.35 «Синдрол».
19.55, 20.35, 23.40 Ўзлонлар.
20.00 «Рамаяна». Телевизиал.
20.40 «Дунё ҳафта ичида».
20.55 «Катталар».
21.00 «Давр». Ахборот дастур.
21.30 «Ешлар» телеканалда.
21.35 «Чироғи ёниқ уй». Ўзбеки-тон халқ артисти Коммуна Исмомилова. 2-қисм.
22.00 «Ойдин кечалар».
23.00 «Бари ҳазил».
23.15 Спорт дастур:
1. Спорт ҳафтанома.
2. Миллилар ўйини.
23.45 Синема.
01.00 «Хайри тун».

ЎЗТВ 4
9.00 Кўрсатувлар тартиби.
9.05 «Эрталарнинг сехрли олами».
10.10 «Парм ву франс?»
10.35 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида)
10.45 Кинодастур. «Тренер ва куч». Бадий фильм.
12.20 «Фан-тайм». (Болалар учун инглиз тили)
12.30 «Тахилнома».
12.50-13.45 «Дўстлик» видеокана-ли. «Диллар дилга туташай», «Дидар», «Айчирек».
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Мусиқ-холл.
18.15 «Бу ажиб дунё».

Россия жамоат телевидениеси.
18.30 Ёзги кинотеатр. Александр Абдулов «Даҳо» фильмида. 1-қисм.
20.00 «Время».
20.35 «Даҳо». Бадий фильм. 2-қисм.
22.00 «Интернет» худуди.
22.15 «Кинопроф».
22.35 «Лак»-Страйк намойиш этади. «Роулар жанги».
00.25 «Тахилнома» (рус тилида)
00.55 «Тунингиз осуда бўлсин!»

30-КАНАЛ
9.05 «Мусикий тонг». Мусикий-дам олиш дастур.
9.25 13.45, 18.00, 19.50, 00.20 - «ТВ-мажор». Метродабар.
10.00 Болалар канал.
10.30 Болалар учун фильм.
11.45 «Клип-совгача».
12.00 «ТВ 101». Ешлар учун се-риал (АҚШ).
15.00 «Ойлави кино».
16.40 «Брейн-ринг». Интеллектуал ўйин.
17.35 Мусикий дастур.

18.30 «Висол». Мусикий дастур.
19.15 «Ойларга йил сукут сақлаш кодекси». Детектив сериал.
20.20 «Клип-совга».
21.30 «30-канал»да яқшанба ки-ношоми.
23.15 «Мак Гайвер». Саргузашт се-риал (АҚШ).
24.00 «Бозор». Видеомода.

РЖТ
7.00 Мўлтованс.
7.15 Гина Зелёная ва Евгений Вес-нин «Хоржий аёл» комедиясида.
8.30, 15.35, 16.00 — «Дисней-клуб».
9.00, 14.00 — Янгиликлар.
9.15 Дм. Криловнинг «Йўлда ёзил-маган қайдарлар».
9.35 «Ҳамма уйдилгитида».
10.10 «Тонг юлдузи».
10.55 «Армия дўқони».
11.30 «Янгра, гармон!».
12.00 «Дехон ахборотномалари».
12.30 «Кусто командасининг барча саватлари». Сериал.
13.25 Евгений Петросянининг «Кул-ги панорамаси».
14.15 «Синахт-саломатлик».
14.45 «Саёхатчилар клуби».
16.30 Леонид Якубович «Тарих қилдиради» телесериал.
17.15 «Аралаш кураш» журнали-даги кувнок воқеалар.
17.30 «Останкин» концерт студия-си таклиф этади. Александр Шир-виндт.
18.30 Ёзги кинотеатр. Александр Абдулов «Даҳо» фильмида. 1-қис-м.
20.00 «Время».
20.35 «Даҳо». 2-қисм.
22.00 Элина Бистрицкая Андрей Ма-каревичнинг «Абсурд» дастурда.
22.30 «Стивен Кингнинг олтинга тенг иллари». Сериал.

МУТ
7.00, 11.55 — «Мўлтифильмлар».
7.30 «Ватанимга хизмат қилман».
8.00 «Қишлоқ хабарлари».
8.30 «РДТ почтаси».
9.00 «Хайри тонг, юртим!».
9.30 «Аншла» ва Ко.
10.25 «Бола тилидан». Телеўйин.
10.50 «Рус лотоси».
11.40 «Китоблар олами» Леонид Куравлев билан.
12.00 «Тарзан. Саргузаштлар тари-хи». Тарзан ва чиркдан чиққан ов-чи. Телевизиал.
13.00 «Вести».
13.30 «Федерация».
14.10 «Саломатликка». Ток-шоу.
15.05 «Кунин ва тартиб». Телесе-риал.
16.00 «Жониворлар ҳақида муло-килар».
17.00 Джина Лолобриджиди ва Викторико Де Сика «Шиддатли ва жозибали» мелодрамасида (Ита-лия-Франция).
18.55 «Венеция». Жаҳон лигаси. Аргентинадан олиб кўрсатилди.
21.00 «Кўзгү».
22.00 Элизабет Тейлор «Парижги сўнги бор курган кунимда» фильмида (АҚШ).
00.10 «Навбатчи қисм».
00.40 «Тезлик».

ТВ-6
9.05, 19.30 — «Йўл назорати».
9.20, 16.10 — Мўлтифильмлар.
9.45 «Марко Поло». Сериал.
10.35 «Робин Гуд». Сериал.
11.25 «Диск-канал».
12.00 «Мазаси оғзингда қолади» кўрсатуви.
12.30 «Хайратон олти янгилик».
13.25, 15.55 — «Харидингиз учун ташакур» теледуюни.
13.40 ТВ-6 кинотеатри. «А. Ширвин-дичи кулгилар».
13.50 «Саму калдирғоч-лари» мюзикли. 1, 2-сериялар.
16.55 «Юлдузлар юлдузлар ҳақи-да». Катя Лель.
17.20, 18.25 — «Севсан-қарар». Ви-деоқиллар.
17.35 Халк «Сифат белгиси»ни тақ-дим этади.
18.35 «Халфа халокатлари».
19.50 «Бис». Ҳажвий кўрсатув.
20.20 «Сиз — шоҳидсиз».
20.55 «Обозреватель» тахлийли кўрсатуви.
21.55 ТВ-6 кинотеатри. Ч. Шин, Л. Хош «Иш билан банд эркаклар...» комедиясида.
23.40 Бизнинг мусика «Машина ва-ремени».
00.40-02.00 Тунги сеанс. «Қочқо-лар». Жангари фильм.

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪОЛЛАР

«ПАРКЕНТ БОЗОРИ» ОАЖ акционерлари диққатига:
«ПАРКЕНТ БОЗОРИ» акционерларининг навбатдан ташқари мажлиси 29 июль соат 15.00 да Ҳамза тумани ҳокимиятининг кат-та мажлислар залида ўтказилади.

Кун тартиби:

1. Жамият раисининг 1999 йил бирин-чи ярим йиллик ҳисоботи.
2. 1999 йилги қирим-қиким сметаси-нинг бир ярим йиллик ҳисоботи ҳамда иккинчи ярим йиллик қирим-қиким сме-таси тасдиғи.
3. Тошкент шаҳар ҳокимининг 1999 йил 13 майдаги № 257-қарорига асосан жа-мият низомига ўзгариштирилган киритиш.

«ПАРКЕНТ БОЗОРИ» ОАЖ Кузатуви Кенгаши.
Телефон 67-28-82.

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ»

Сизнинг рекламаларингизни, хусусий эълонлар ва хусусий бизнес бўйича эълонларни, шунингдек таъзияларни, таваллуд қилари, тўйлар, юбилейлар муносабати билан кўтовларни, никоҳ эълонлари ва шунга ўхшай эълонларни ўз саҳифаларида ёритади.
Эълонлар шанба ва яқшанбадан ташқари ҳар кун соат 9.00 дан 17.30 гача қабул қилинади.

Маълумотлар учун телефон:
133-28-95. Факс: (3712) 133-29-09.
МАНЗИЛИМИЗ:
МАТБУОТЧИЛАР КЎЧАСИ, 32-УЙ, 2-ҚАВАТ, 204-ХОНА.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси.
Корхона манзили:
«Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.

Бош муҳаррир
Акмал АҚРОМОВ
Манзил:
700000, Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 32

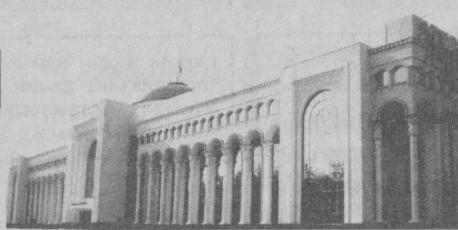
ТЕЛЕФОНЛАР:
хатлар — 133-29-70;
эълонлар:
133-28-95, 132-11-39.
факс: (3712) 133-29-09.

Душанба, чоршанба ва жума кунлари чиқади.
Нашр кўрсаткичи — 209
Ҳажми — 2 босма табоқ офсет усулида босилади.
Қоғоз бичими А-2

Нашрни етказиб бериш масалалари бўйича турар жойлардаги почта бўлимларига ёки «Тошкент почтаси»га — 133-74-05 телефонига мурожаат қилишингиз мумкин.
Рўйхатдан ўтиш тартиби: №10.

ТОШКЕНТ

ШАҲАР
ИЖТИМОИЙ-
СИЁСIIY
ГАЗЕТАСИ

ОҚШОМ

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 81 (9.273) 1999 йил 14 июль, чоршанба

Сотувда эркин нархда

МАЪНАВИЯТ-МАЪРИФАТ ТОШКЕНТ ШАҲАР КЕНГАШИ ТАШАББУС ГУРУҲИ МАЖЛИСИ

Илгари хабар қилинганидек, Вазирлар Маҳкамасида Маънавият-маърифат республика кенгаши ташаббус гуруҳининг мажлиси бўлиб ўтди. Унда маънавият-маърифат бўйича доимий фаолият кўрсатувчи кенгаш ҳамда унинг Қорақалпоғистон Республикаси, барча вилоятлар, шаҳарлар ва туманлардаги бўлимларини ташкил этишга қарор қилинганди.

КЕЧА

шаҳар ҳокимлигида Маънавият-маърифат бўйича Тошкент шаҳар кенгаши ташаббус гуруҳининг мажлиси бўлиб ўтди. Мажлисида давлат ва жамоат ташкилотларининг, халқ таълими, соғлиқни сақлаш органларининг раҳбарлари, пойтахт туманлари ҳокимлари ва уларнинг ўринбосарлари иштирок этдилар. Мажлиси Тошкент шаҳар ҳокими К. Тўлаганов олиб борди.

Маънавият масалалари ҳар қандай давлат ва жамият сиёсатининг асосини ташкил этади. Ўз маънавиятини юксак даражага кўтара олмаган давлатнинг ҳам, жамиятнинг ҳам келажаги йўқ. Шунинг учун ҳам Истиқлолнинг дастлабки кунлариданоқ миллий мафкура-ни шакллантириш, аҳоли қатламларини, айниқса ёшларни миллий ва умуминсоний қадриятлар асосида тарбиялаш ҳамда давлатимиз сиёсатининг диққат марказида бўлиб келди. Бироқ, шуни эътироф этиш керакки, амалда бу йўналишда олиб борилган ишлар кўпгина хайбарақаллачилик характерига эга бўлиб, тор доирада, жамоатчилик фикридан ташқарида қилиб кетди.

Мустақилликнинг 8 йили мобайнида республикамиз мислсиз муваффақиятларга эришди. Бунга фақат шаҳарларимиз, олис қишлоқларимиз қиёфасининг ўзгаришигина эмас, балки одамларимизнинг ҳаётга бўлган муносабатлари ҳам тубдан ўзгарганида қўриш мумкин. Бугунги одамлар — янги-ча тафаккурга, янги-ча дунёқарашга эга бўлган, ўз мамлакатини муваффақиятларидан қувонганидан ҳамда унинг кейинги тараққиёти учун курашда шахсан иштирок этадиган кишилардир. Лекин, афсуски, олиб борилган мафкуравий сиёсатимизда, миллий ғояни шакллантириш масалаларида муайян бўшлиқ вужудга келганлигини ҳам эътироф этишимиз керак. Булар охири-оқибатда февраль воқеаларининг содир бўлишига ҳам сабаб бўлди.

Йўл қўйилган камчиликларимиз, ҳаттоларимиз нисбатлардан иборат, нисбатларга асосий эътиборни

жалб қилган ҳолда, айни пайтда, яна нисбатларни унутиб қўйдик? Президентнинг давлат маслаҳатчиси Н. Жўраев ўз сўзида ана шу масалаларга тўхтади. У, 16 февраль воқеалари ҳар биримиз учун оғир сабоқ бўлди, деб таъкидлади, кўпроқ мушоадада юртишга ва кўпроқ фаол бўлишга даъват этди.

Бугунги кунда биз ҳаётимизга ёт бўлган ақидаларга қарши кураша оладиган қучли мафкура ни яратганимиз даркор. Одамлар онгига туб ўзгаришларга эришмай туриб, олий мақсадга — демократик, озод ва обод жамият куришга эришиб бўлмайди. Бинобарин, одамларни, айниқса ёшларни заҳарловчи бузғунчи ғояларга қарши туриш учун ягона ғоя ва мақсад йўлида барчани жипслаштири оладиган тизимни вужудга келтиришимиз даркор. Ушбу вазифаларни амалга ошириш учун биз ҳар бир жамоа, ҳар бир маҳалла, ҳар бир оилага кириб боришимиз, ҳар бир инсонда ватанпарварлик туйғуларини, букилмас иродани мустаҳкамлашимиз, уни миллий ва умуминсоний қадриятларимизни ҳимоя қилишга ўргатишимиз лозим. Президентимиз таъкидлаганларидек, ҳар бир инсонда эришилган ютуқларни асраб қолиш ва уларнинг энг яхшиларини ҳамда бугунги кун эъзуликларини келгуси авлодларга еткази оладиган инсоний ҳиссиётларни уйғотишимиз зарур.

Мажлисида сўзга чиққан Президентнинг давлат маслаҳатчиси Т. Рискиев маънавият-маърифат бўйича янги тизимни ташкил этиш эканмиз, илгариги қатламлардан нуска кўчирмаслигимиз лозим, деб таъкидлади. Одамларни маънавий бойитишга йўналтирилган янги тизим аниқ мақсад ва йўналишларга эга бўлиши, ҳар бир фуқарони истисно қилишга тарбиялаш, бизнинг жамиятимиз мислсиз имкониятлар яратиб берганини тушуниб олишда унга ёрдам бера оладиган таъсирчан омил бўлиши керак. Айни пайтда ўз мамлакатининг ҳақиқий ватанпарвари бўлган ҳар бир фуқаро истисно қилинган эркинликнинг қадрига эътибор, Ватанга ўзини бахшида этишни ҳам, яъни ўз меҳнати, ўз ҳаёти билан мушаккиллик сиёсатини, умуман давлатимизни мустаҳкамлашни ҳам онгли идрок эта олиши даркор.

Сўнгги воқеалар шунини

кўрсатдики, жамоат ташкилотларининг маънавий ҳаётни ривожлантириш ва бойитишга қаратилган, одамларнинг онги ва дунёқарашига келажак авлодларни қилиб инсон қилиб тарбиялашга йўналтирилган фаолияти талаб даражасида эмас. Шу муносабат билан Маънавият-маърифат бўйича кенгашлар ва уларнинг жойлардаги бўлимларини ташкил этиш зарурати вужудга келди. Республика Бош вазирининг ўринбосари Х. Кароматов ташкил этилаётган кенгашларнинг роли ва аҳамияти ҳақида гапирар экан, мазкур кенгашларга бевосита маънавият-маърифатни чуқур идрок эта оладиган ҳокимлар раҳбарлик қилишлари кераклигини таъкидлади. Бинобарин, улар фақат шаҳар ёки тумани ривожлантириш масалаларини ҳал этиш, ташкилий моддий-молиявий масалаларда ёрдам беришгагина қодир бўлиб қолмай, биринчи навбатда маънавий бой кишилар бўлишлари лозим.

Мажлисида сўзга чиққан ташаббус гуруҳ аъзоларидан «Камолот» жағнамаси Тошкент бўлимнинг раиси М. Расулова, Миробод тумани «Сарикўл» маҳалласи хотин-қизлар кенгашининг раиси Х. Авазова ўз ташкилотлари фаолиятларига, ёшларни қамров тарбиялаш бўйича олиб бораётган ишларига қисқача тўхталиб, ёш авлод ижтимоий муаммоларини ҳал қилиш бўйича ишларни чуқурлаштириш зарурлигини қайд этишди.

Бунда мутахассислар, олимларнинг бу йўналишдаги фаолиятида анъаналар ва урф-одатларимиз, оталаримиз ва боболаримизнинг бой тажрибаларига эътиборни кўчайтириш зарур. Бу эса биринчи навбатда ёшларимизда ўз халқи, ўз миллатидан фарқланиш туйғуларини тарбиялашга хизмат қилиши лозим.

«Тошкент оқшом» ва «Вечерний Ташкент» газеталарининг бош муҳаррири А. Ақромов жойлардаги маънавий-маърифий ишлар бўйича тадбирларнинг таъсирчанлиги, ишлаб турган маънавият марказлари фаолиятини жонлантириш масалаларига эътиборни қаратди.

Мажлисида Маънавият-маърифат республика кенгаши таъсис конференциясига делегатлар сайланди.

Маънавият-маърифат Тошкент шаҳар кенгашини ташкил этиш бўйича ташкилий гуруҳ раҳбари этиб Тошкент шаҳар ҳокими К. Тўлаганов тайинланди.

Мажлис тегишли қарор қабул қилди.

Қурилиш

ҒИШТЛИ УЙЛАР ҚАД РОСТЛАЙДИ

«Ўзўйғой-жамғармабанк» акционерлик жамиятининг буюртмаси асосида қад ростлаётган уйлarning аксарияти тўрт ёки беш қаватли бўлиб, асосан пишган ғиштдан қурилмақда.

Миробод тумани ҳудудидан жой олаётган 48 хонадонга мўлжалланган уй ҳам фақат пишган ғиштдан қуриладиган бўлди. Бунёд ишларини «ЎртаОсиётрансқурилиш» трестига қарашли 623,

704- ва 733-қурилиш-тиклаш поезди қурувчилари ўз зиммаларига олишди. Айни вақтда бу ерда ертўла ишлари тугалланиб, ғишт терши бошланди.

Матназар ЭЛМУРОДОВ.

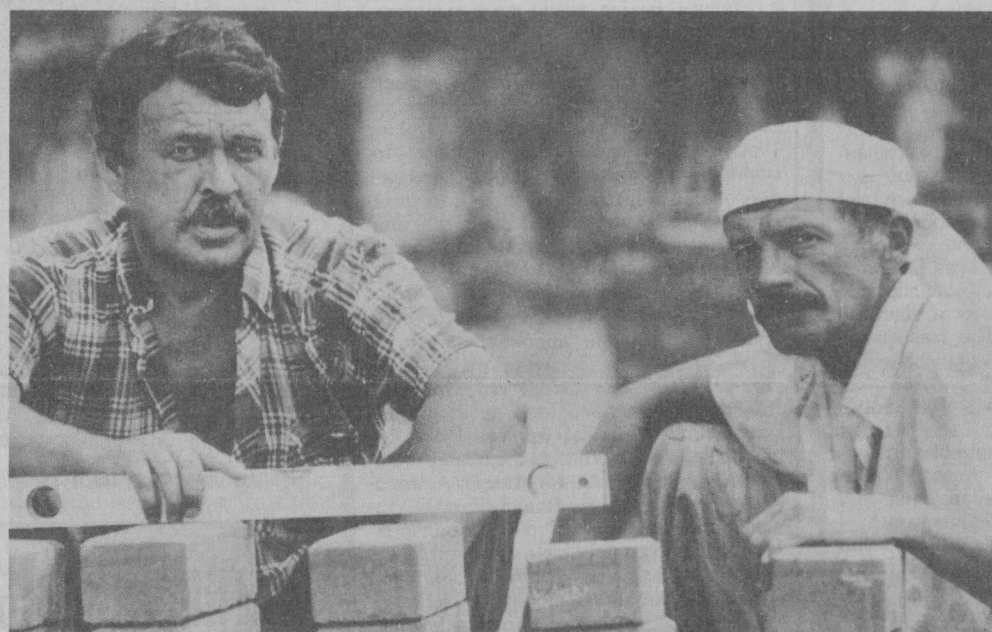
Саноат

МАҲСУЛОТ ТУРИ КЎПАЙДИ

«Улуғ неъмат» нон ишлаб чиқариш жамоа корхонаси ишчи-хизматчилари аҳолидан тушадиган талаб-истакларга қараб нон ва қандолатчилик маҳсулотлари турини кўпайтиришмоқда. Айни вақтда бу ерда 68 нафар фуқаро икки сменада ишлаб, ўрта ҳисобда 20 турдан ортиқ нон ва қандолатчилик маҳсулотлари ишлаб чиқаришмоқда.

— Мана яқиндан бошлаб жўхори унidan тайёрланган янги турдаги печеньеларни ишлаб чиқара бошладик, — дейди жамоа корхона раҳбари Қобил Аҳмедов. — Бу печенье жўхори унidan тайёрлангани учун, кўплаб харидорларга манзур бўлмақда. Шундай печенедан бир кунда 100 килограммдан тайёрланмоқда.

Гули АБДУЛЛАЕВА.

«Стандарт» масъулияти чекланган жамият бунёдкорлари Алексей Аникин (чапда) ва Валентин Утовойлар пойтахтимиздаги «Боғи эрам» истироҳат боғининг қайта қурилишида алоҳида ғайрат кўрсатиб меҳнат қилишмоқда.

СУРАТДА: ҳамкасблар бугунги иш режасини тузишмоқда.

Хушёрликка даъват

ҲАР БИР КҮНИНГ НУРЛИ БЎЛСИН ВАТАНИМ

Яқинда Ўзбекистон «Ойна жаҳон» орқали намойиш қилинган «Февраль воқеалари» ҳужжатли фильмининг томона қилиб, бу машғум фожияли воқеаларни содир этган қимсаларнинг жироқчи ишлари нафратимизни янада кучайтириб юборди. Қолаверса, бу фильмин биз ёшларни ўйлашга, мулоҳаза юритишга ундайдиган томонлари ҳам кўп экан. Айниқса, рўй берган фожияларнинг иштирокчилари, аниқроқ айтганда ижро-чилари ёшлар эканлиги ҳаммамизни қаттиқ таъинишга содди.

Фильмни кўра туриб Президентимизнинг ўша машғум портлашлардан икки соат ўтар-ўтмас Олий Мажлис бинасида бўлган йиғилишида сўзлаган нутқларида, биз ёшларимизни ҳеч кимга бериб қўймаймиз, чунки улар менинг, сенинг фарзандинг, деганларидан минг бора ҳақ эканликларига ишонч ҳосил қилдим. Очиги, бундай мушоадали кенг ва чуқур фикрлаш, узоқни кўзлаб иш тутадиган, элим деб, юртим деб ёниб яшайдиган, Ватанимиз ёшларининг келажаги уйлаб иш юритадиган инсонгагина хос эканлигини орақдан ҳис этдим.

Ҳаётда яхшилик ҳам, ёмонлик ҳам учинилмайди. Шу йилнинг 16 февраль кунини Президентимиз ҳаётига тажовуз қилган, ўнлаб бегунох кишиларнинг ўлимига сабабчи бўлган, кўплаб оилаларга мислсиз мусибат келтирган Ватан хоинлари узоқ вақт лаънат ва нафрат билан тилга олинди. Бу воқеа тафсилотининг «Ойна жаҳон» орқали кўрсатилиши барчамизни яна бир бор хушёрликка, сергакликка даъват этди.

Биз ёшлар эса Юртбошимиз ғамхўрликларига жавобан доимо ўқишда, изланишда

давом этамиз. Зеро, мақсадимиз соғлом фикрли, баркамол инсон бўлиб етишиш, Ватанимиз равнақига ҳисса қўшишдир.

Истардимки, жаҳонда ўз ўрнини топаётган мустақил Ўзбекистон халқининг бошига бошқа бундай мусибат тушмасин, Ватанимизнинг ҳар бир гўшаси нурга тўла бўлсин.

Азиза ИЛХОМОВА.

Тошкентдаги 302-лиций мактабининг битирувчиси.

ҲАЯЖОН БИЛАН КУЗАТДИМ

Фавқуллода ҳодисалар ҳаётга тийран кўз билан қарашни тақозо этади. Шу маънода қаралганда 16 февраль воқеалари кўзимизни катта очди. Хушёрликни бир зум унутмаслигимизни исботлади.

Ушбу машғум воқеаларга бағишланган ҳужжатли фильм ҳам аслида яна бир бор барчамизни огоҳликка даъват этди. Ундаги тасвирларни ҳеч бир киши ҳаяжонсиз кўра олмайди. Томошабин беихтиёр бошига оғир мусибат тушган оилалар дардида шерик бўлади, ватанфурушлар қисматига лаънатлар айтади.

Ўз юрти, ўз халқи, равнақи, бахтини кўролмаслик шу қадар бўладими? Бугун Ўзбекистонимиз, хусусан она шахримиз Тошкентимиз мисолида беқийс ўзгаришларга олам тан бериб турганда ўз ораминдан мана шундай нодонлар чиқиб турса жуда алам қиларкан кишига. Уларнинг мақсадлари нима ўзи? Ахир бу қимсалар ҳам ҳамма қатори шу Ватан ҳавосидан нафас олиб, унинг неъматлари, бойликларида баҳраманд бўлиб туришган эди-ку. Менимча, бу ноқўрликдан ўзга нарсаси эмас. Туз ичиб, тузликка тулпарларни эса халқимиз ҳеч қачон кеңирмайдиган. Улар эл-юрт қарғишига учраб, хору зор бўладилар.

«Февраль воқеалари» фильмининг якуни ҳам шу фикрлар тўғрилигини исботлади.

Шерзод НАСИМОВ.

ДАВР САДОСИ

Барча манбалардан олинган сўнгги ахборотлар

МАМЛАКАТИМИЗДА

7 июль кунини Тожикистон Республикасининг Ленинобод вилоятидаги Ашт ва Айний туманларида кучли жала ёғиб ўтди. Сел Дахана ва Шайдон қишлоқлари устига ёпирилиб, кўплаб уйлари, биноларни юйиб кетди. Йўл ва коммуникация воситаларини, электр тармоқларини вайрон қилди. Аҳоли орасида қурбонлар бўлди. 12 июль кунини табиий офатдан зарар кўрган Тожикистоннинг Ленинобод вилояти аҳолисига мурувват ёрдами кўрсатиш ҳақида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг махсус Фармойиши эълон қилинди. Унга кўра Ўзбекистон Республикаси Фавқуллода вазиятлар вазирлиги томонидан зудлик билан тайёрланган қурилиш ашёларидан иборат инсонпарварлик ёрдами Тожикистонга етказиб берилди.

Вазирлар Маҳкамасида Маънавият-маърифат республика кенгаши ташаббус гуруҳининг мажлиси бўлиб ўтди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони билан Баҳодир Эргашевич Хўжаев Ўзбекистон Республикаси Давлат архитектура ва қурилиш қўмитасининг раиси этиб тайинланди.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси Мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш мажмуининг мажлиси бўлди.

Республика Давлат архитектура ва қурилиш қўмитасида бўлиб ўтган кенгашда Ўзбекистон Республикаси Президентининг яқинда Андижон вилоятига қилган сафари, хусусан, ўқув юртлари қурилиши қандай бораётгани ва сифати билан танишганидан сўнг берган топшириқлари асосида академик лицейлар ва касб-хунар коллежлари қурилиши масалалари кўриб чиқилди.

13 июль кунини Суд-ҳуқуқ тизимини ислоҳ қилиш тўғрисида тақлифлар тайёрлаш комиссиясининг навбатдаги мажлиси бўлиб ўтди.

Пойтахтимиздаги марказий офицерлар уйида Куролли Кучлар ҳарбий академиясининг навбатдаги битирувчиларини хизмат жойларига қузатишга бағишланган тантанали йиғилиш бўлиб ўтди.

Шахматчилар ФИДЕ таснифи навбатдаги жаҳон чемпионати 29 июлда АҚШнинг Лас-Вегас шаҳрида бошланади. Бир ой давом этадиган баҳсда иштирок этувчи сайёрамизнинг 100 нафар энг кучли шатранж усталари сафида юртдошимиз Рустам Қосимжонов ҳам бор.

Футбол бўйича Ўзбекистон миллий терма жамоаси мавсумдаги ilk учрашувини зафар билан бошлади. Чарм тўп усталаримиз Самарқанд шаҳрида Малайзия терма жамоасига қарши ўтказилган ўртоқлик учрашувини 3:0 ҳисобида ўз фойдаларига ҳал қилишди.

ЖАҲОНДА

Белгияда умумий сайловлар бўлиб ўтгандан буён бир ойдан сўнг ҳокимият тепасига келган янги ҳукумат иш бошлади. Янги Вазирлар Маҳкамасига Гай Верхофстадт раҳбарлик қилмоқда.

БМТ ҳарбий трибуналининг бош прокурори Луис Арбур Болкон ярим ороли бўйлаб сафарини Албаниядан бошлади.

Исроил Бош вазири Ёхуд Барак ўз вази-фасига киришган, бир қатор Араб мамлакатлари раҳбарлари билан музокара-лар ўтказиб, Яқин Шарқдаги тинчликни тезроқ тиклаш масаласига ўз фаолиятида алоҳида эътибор беришини қайд этди.

Хитойнинг Иньчуан шаҳар суди тўрт нафар Хитой фуқаросини қасддан одам ўлдирганлик ва талончиликка айбалаб, ўлим жазосига ҳукм қилди. Яна тўққиз нафар жиноятчи турли муддатларга қамоқ жазосини олган. Улар ҳам талончилик, жиноятчи-ларга ёрдам бериш, қалбаки ҳужжатлар тайёрлаш, шерикларига хуфёна бошана беришда айбланган.

БМТ мутахассисларининг хабарларига қараганда, ер юзи аҳолисининг сони шу кунларда 6 миллиардга етди. 1987 йилда бу рақам 5 миллиарддан зиёдроқни ташкил этган эди.

Деҳли ва Ислмободдан хабар қилишларича, икки ойлик қақшатқич жанглардан сўнг жангарилар Қашмирини тарк эта бошлашди. Покистон вакилларининг сўзларига кўра, улар Хиндистон билан ўт очишни тўхтатиш бўйича келишиб олишган.

Жазоир Миллий Ассамблеяси кўпчилик овоз билан «Фуқаролар тотувлиги» ҳақидаги қонун лойиҳасини тасдиқлади.

Бангладешда муҳолифатдаги партиялар иттифоқи тарафдорлари эълон қилган умуммиллий иш ташлаш тартибсизликларга айланиб кетди. Оқибатда бир нафар полиция ходими ва икки нафар фуқаро қурбон бўлди, кўплаб кишилар жараҳат олди.

Жорий йилнинг 2 октябрь ва 11 декабрь кунлари профессионал боксчилар ўртасида ўта оғир вазндаги собиқ жаҳон чемпиони Майк Тайсон икки бор рингга чиқади. Иккала жанг ҳам Лас — Вегасда «Эм—Джи—Эм Гранд» казино—отелида бўлиб ўтади.

Банкротлик ва санация масалалари бўйича республика комиссиясининг яқинда республика Вазирлар Маҳкамасида бўлиб ўтган кенгашида сўнгги пайтларда зарар кўриб ишлаётган ва иқтисодий ночор корхоналарни аниқлаш бўйича муайян ишлар амалга оширилганига қарамай, унинг оқибат натижалари бугунги кун талабларига жавоб бермаётганлиги таъкидланганди. Банкротлик ва санация масалалари бўйича шаҳар комиссиясининг шаҳар ҳокимининг биринчи ўринбосари А. Миржалилов раислигида

пойтахт ҳокимиятида бўлиб ўтган мажлиси ана шу мавзуга бағишланди. Мажлисида йилнинг учинчи чорагида тугатилишга тушадиган, сурункали зарар кўриб ишлаётган корхоналар фаолияти синчиклаб кўриб чиқилиб, чуқур таҳлил этилди. Зеро, мазкур ишнинг пировард мақсади иқтисодий ночорлиги аниқланган тақдирда корхонани банкрот деб эълон қилишдан эмас, балки энг аввало, юз берган вазиятдан чиқиб кетиш йўллари излашдан иборат.

Хўжалик юритувчи субъект-

Тошкент шаҳар ҳокимлигида ПИРОВАРД МАҚСАД — САМАРАДОРЛИКНИ ОШИРИШ

ларни қаттиқроқ ҳисобга олиш ва назорат қилиш зарурлиги таъкидланди: таҳлиллар тегишли органларда баъзи корхоналар ҳақида умуман ҳеч қандай маълумот йўқлигини, айрим қўшма корхона-

лар ўз шериклари билан барча алоқаларни бой берганларига қарамай, ҳануз аввалги номини сақлаб келаётганини кўрсатди. Шунинг учун «Ассал-Осиё» (Фанлар Академияси қошида), «Ўзбекис-

тон АЭР Кетрин» («Ўзбекистон ҳаво йўллари» МАК) қўшма корхоналарига мулкчилик шаклини ўзгартириш тақлиф этилди. Республика Соғлиқни сақлаш вазирлигининг «Шифокор» меҳмонхона-

на мажмуага аксинча, қўшма корхона ташкил этиш учун ҳорийий инвесторлар топиш тавсия қилинди. «Ўзевкурлиш» концернини қошидаги 11-қурилиш-монтаж бошқармаси ва «Ўзбектрансқурилиш» уюшмаси қошидаги «ЭП-757» ташкилотига уларни хусусийлаштириш ва хусусий корхонага айлантириш зарурати ўқтирилди.

«Ўзтехсаноат» уюшмасига қарашли «НУР-2» ҚҚ, «Они-кс—СМГ» ҚҚлари сурункали зарар кўриб ишловчи корхоналар деб топилди. «Элма», «Семурғ»

очиқ турдаги акциядорлик жамиятларини В. Чкалов номидаги самолётсозлик заводи ихтиёрига беришга қарор қилинди. «Ўзавтотранс» корпорацияси қошидаги «Чанбайшан» ҚҚ, почта ва телекоммуникациялар Ўзбекистон агентлиги қошидаги «Мобилком» ҚҚ, «Тошшаҳарйўловчиганс» уюшмаси қошидаги «Бахтар» ҚҚ, «Ўзбектрансқурилиш» уюшмасининг «Нилубартранс» акциядорлик жамияти, «Таянч» ҚҚ (ижтимоий таъминот вазирлиги) тугатилган корхоналар рўйхатига киритилди.

Ўзбекистон ва жаҳон

МАДАНИЙ-МАЪРИФИЙ АЛОҚАЛАР

Юртимизда 1997 йилдан фаол равишда кўрсатилган Ўзбекистон Миллий — маданий-маърифий алоқалар кенгашининг номи эндиликда хорижий мамлакатлар билан дўстлик ва маданий-маърифий алоқалар жамиятлари кенгаши деб юритилади боплади. Кенгашида хорижий мамлакатлардаги ватандошларимиз билан ҳамкорлик олиб борувчи бўлим ҳам мавжуд. Утган икки йил мобайнида ўзаро дўстлик ва ҳамкорлик муносабатлари ҳақида ватандошлар билан ҳамкорлик олиб борувчи бўлимнинг масъуа ҳодими — Саъдулла Ҳамидуллаевдан сўзлаб беришни илтимос қилади.

— Кенгашимиз хориждаги бир неча ватандошларимиз ва улар истиқомат қилаётган мамлакатлардаги дўстлик жамиятлари билан ҳамкорлик алоқаларини ўрнатган. Биз тахминан йигирма мамлакатдаги ватандошларимиз жамиятлари билан яхши муносабат ўрнатганмиз.

Кейинги икки йил мобайнида АҚШ, Германия, Хитой, Австралия каби давлатлардаги ўзбек жамиятлари билан делегациялар алмашиди. 1997 йили Австралиядан икки кишилик делегация кутуб олиниди. Шукур Йилдўз жомналари бошчилигида, шунингдек, 1998 йили Америка Қўшма Штатларидаги «Туркистон» уюшмаси раиси — Нўмон Укйём жаноблари ташири буюрди.

Саудия Арабистонидан эса Сафхон Тўра Соғуний ҳазратлари бошчилигидаги катта делегацияни ҳам кутиб ол-

дик. Яқинда эса Хитойнинг Шинжон ўзбек маданияти тадқиқоти жамиятининг раиси Талбат Носирий жаноблари юртимизда меҳмон бўлиб кетдилар. Ана шу фурсатдан фойдаланиб, у киши билан ҳамсухбат бўлишимиз.

— Мен Тошкент халқига, Ўзбекистон халқига Хитой халқ жумҳурияти Шинжон уйғур мухтор районида истиқомат қилувчи 20 мингга яқин ўзбекларимизнинг саломини олиб келганман. Шу фурсатдан фойдаланиб саломини етказурман.

Тошкентга учинчи бор келишим. Илк марта 1989 йили келгандим. Иккинчи марта 1993 йили келганман. Ўзбекистоннинг қайта қуриш жараёнини кузатиб, ислох жараёнида қўлга киритилган натижаларни, айниқса, Тошкент шаҳрининг гузалиниш бораётганлиги, бу ердаги халқларнинг иқлимий ва маданий таъсирот қолдирди. Мен албатта бундан буён ватанимиз яна ҳам

Фатхулло ХИКМАТОВ.

Саноат

Бозор иқтисодиётининг ўтиш даврида ҳар бир соҳада изланиш тобора авж олмақда. Бунда, албатта, асосий эътибор ҳалқ истеъмоли буюмлари ишлаб чиқаришга қаратилмоқда. Айни вақтда ишлаб чиқариш ўқув комбинатлари ҳам замон талаби даражасида иш юритмоқда. Биз ақинда ана шундай комбинатлардан бири — шаҳри-миздаги республика кўзи оғизлар жамиятига қарашли чўтка ва картон маҳсулотлари тайёрлайдиган ўқув ишлаб чиқариш комбинатида бўлиб, унинг раҳбари Бахтиёр Абдуҷабборов билан суҳбатлашдик.

— Ҳаётда инсоннинг, тиррик жоннинг аввало эътиқоди бўлсин. Ана шунда кўп ишларни амалга ошириши мумкин. Корхонамизда меҳнат қилаётганларни эътиқоди буюк инсонлар деб биланман. Шунинг учун ҳам ўз имолатларидаги вазифаларни ортиги билан адо этишди. Ўқув комбинатимизда бугунги кунда керак бўладиган айрим халқ истеъмоли буюмлари ишлаб чиқарилади. Бозор иқтисодиёти шароитидан келиб чиқиб, биз ҳам кескин изланишлар олиб бораётимиз. Натижада яқин кунларда халқ истеъмоли буюмларининг ту-

бюртма беришди. Номлари тилга олишдан ташкилотлар билан салкам ўттиз йилдан буён ҳамкорлик қиламиз. Авваллари бюртмачиларимиз жуда кўп бўлган, давр талабига қараб улар сони ҳам камайиб бораётди. Айни вақтда бизлар билан ҳамкорлик қилаётган ташкилотларга миннатдорчилигимизни билдирамиз. Сабаби улар ўз бюртмаларини билан бизни иш билан таъминлашмоқда. Натижада ишчиларимиз ишбай асосида ишлаганликларини учун 2 минг сўмдан 10 минг сўмгача маош олишавтир.

ХАЛҚ ИСТЕЪМОЛ БУЮМЛАРИ КЎПАЙДИ

— Иланишлар ва янги режалар ҳақида... — «Иланиш имкон топар», деб бежиз айтишмайди. Биз ҳам иланишнинг жадал йўлга қўлиб, энг аввало картон маҳсулотлари тайёрлайдиган дастгоҳларимизни ўзгартириш араксидан турибмиз. Шу боис яқин кунларда Янгийўл шаҳридаги «Янги Вега» ўзбек-Австрия қўшма корхонасининг бюртмачисига кура замон талабиди, илҳам болалар оёқ кийимлари учун картон қўтилар ишлаб чиқара бошлаймиз. Бундан ташқари энгил машиналарни ювиш учун маҳсул чўтка ва сув турткичлар, укаш тилмачаси, бўёқ чўткаси, иш ўринларини безатадиган, ўзи ёпишар қоғозлар ҳамда йўгон арқон ишлаб чиқарамиз. Бу халқ истеъмоли буюмларини ишлаб чиқаришни режалаштиришдан олдин биз аҳоли талабини ҳам ўрганиб чиқдик.

— Бахтиёр ака, энди асосий ишлаб чиқариш фаолияти ҳақида тўхталсангиз.

— Биз ишлаб чиқарадиган маҳсулот кўпроқ қоралок ҳўрижалигидан пахтачилик ҳамда қаллачиликка ишлатилади. Улар турли хилдаги чўткалар бўлиб, сифатлигига ва чидамиллигига тўлиқ қафолат бера оламиз. Чўтки бу маҳсулотлар учун хом ашёни, яъни, ёғоч, капрон, симларни Россия ва Латвия давлатларидан оламиз. Бу маҳсулотнинг бюртмачилари «Ўзбекхатасаноатсотиш» ва «Ўзқиллоқсотиш» корпорацияларидир. Биз факат чўтка эмас, картондан ҳам турли хилдаги қўтилар ҳамда ҳўжжарлар учун жилдлар тайёрлаймиз. Қўтиларга кўпроқ «Ўзэлектронпарат» акционерлик жамияти ҳамда «Ўштансаноат» корпорациялари

— Бахтиёр ака, энди асосий ишлаб чиқариш фаолияти ҳақида тўхталсангиз.

— Биз ишлаб чиқарадиган маҳсулот кўпроқ қоралок ҳўрижалигидан пахтачилик ҳамда қаллачиликка ишлатилади. Улар турли хилдаги чўткалар бўлиб, сифатлигига ва чидамиллигига тўлиқ қафолат бера оламиз. Чўтки бу маҳсулотлар учун хом ашёни, яъни, ёғоч, капрон, симларни Россия ва Латвия давлатларидан оламиз. Бу маҳсулотнинг бюртмачилари «Ўзбекхатасаноатсотиш» ва «Ўзқиллоқсотиш» корпорацияларидир. Биз факат чўтка эмас, картондан ҳам турли хилдаги қўтилар ҳамда ҳўжжарлар учун жилдлар тайёрлаймиз. Қўтиларга кўпроқ «Ўзэлектронпарат» акционерлик жамияти ҳамда «Ўштансаноат» корпорациялари

— Бахтиёр ака, энди асосий ишлаб чиқариш фаолияти ҳақида тўхталсангиз.

— Биз ишлаб чиқарадиган маҳсулот кўпроқ қоралок ҳўрижалигидан пахтачилик ҳамда қаллачиликка ишлатилади. Улар турли хилдаги чўткалар бўлиб, сифатлигига ва чидамиллигига тўлиқ қафолат бера оламиз. Чўтки бу маҳсулотлар учун хом ашёни, яъни, ёғоч, капрон, симларни Россия ва Латвия давлатларидан оламиз. Бу маҳсулотнинг бюртмачилари «Ўзбекхатасаноатсотиш» ва «Ўзқиллоқсотиш» корпорацияларидир. Биз факат чўтка эмас, картондан ҳам турли хилдаги қўтилар ҳамда ҳўжжарлар учун жилдлар тайёрлаймиз. Қўтиларга кўпроқ «Ўзэлектронпарат» акционерлик жамияти ҳамда «Ўштансаноат» корпорациялари

— Бахтиёр ака, энди асосий ишлаб чиқариш фаолияти ҳақида тўхталсангиз.

— Биз ишлаб чиқарадиган маҳсулот кўпроқ қоралок ҳўрижалигидан пахтачилик ҳамда қаллачиликка ишлатилади. Улар турли хилдаги чўткалар бўлиб, сифатлигига ва чидамиллигига тўлиқ қафолат бера оламиз. Чўтки бу маҳсулотлар учун хом ашёни, яъни, ёғоч, капрон, симларни Россия ва Латвия давлатларидан оламиз. Бу маҳсулотнинг бюртмачилари «Ўзбекхатасаноатсотиш» ва «Ўзқиллоқсотиш» корпорацияларидир. Биз факат чўтка эмас, картондан ҳам турли хилдаги қўтилар ҳамда ҳўжжарлар учун жилдлар тайёрлаймиз. Қўтиларга кўпроқ «Ўзэлектронпарат» акционерлик жамияти ҳамда «Ўштансаноат» корпорациялари

— Бахтиёр ака, энди асосий ишлаб чиқариш фаолияти ҳақида тўхталсангиз.

— Биз ишлаб чиқарадиган маҳсулот кўпроқ қоралок ҳўрижалигидан пахтачилик ҳамда қаллачиликка ишлатилади. Улар турли хилдаги чўткалар бўлиб, сифатлигига ва чидамиллигига тўлиқ қафолат бера оламиз. Чўтки бу маҳсулотлар учун хом ашёни, яъни, ёғоч, капрон, симларни Россия ва Латвия давлатларидан оламиз. Бу маҳсулотнинг бюртмачилари «Ўзбекхатасаноатсотиш» ва «Ўзқиллоқсотиш» корпорацияларидир. Биз факат чўтка эмас, картондан ҳам турли хилдаги қўтилар ҳамда ҳўжжарлар учун жилдлар тайёрлаймиз. Қўтиларга кўпроқ «Ўзэлектронпарат» акционерлик жамияти ҳамда «Ўштансаноат» корпорациялари

— Бахтиёр ака, энди асосий ишлаб чиқариш фаолияти ҳақида тўхталсангиз.

— Биз ишлаб чиқарадиган маҳсулот кўпроқ қоралок ҳўрижалигидан пахтачилик ҳамда қаллачиликка ишлатилади. Улар турли хилдаги чўткалар бўлиб, сифатлигига ва чидамиллигига тўлиқ қафолат бера оламиз. Чўтки бу маҳсулотлар учун хом ашёни, яъни, ёғоч, капрон, симларни Россия ва Латвия давлатларидан оламиз. Бу маҳсулотнинг бюртмачилари «Ўзбекхатасаноатсотиш» ва «Ўзқиллоқсотиш» корпорацияларидир. Биз факат чўтка эмас, картондан ҳам турли хилдаги қўтилар ҳамда ҳўжжарлар учун жилдлар тайёрлаймиз. Қўтиларга кўпроқ «Ўзэлектронпарат» акционерлик жамияти ҳамда «Ўштансаноат» корпорациялари

— Бахтиёр ака, энди асосий ишлаб чиқариш фаолияти ҳақида тўхталсангиз.

— Биз ишлаб чиқарадиган маҳсулот кўпроқ қоралок ҳўрижалигидан пахтачилик ҳамда қаллачиликка ишлатилади. Улар турли хилдаги чўткалар бўлиб, сифатлигига ва чидамиллигига тўлиқ қафолат бера оламиз. Чўтки бу маҳсулотлар учун хом ашёни, яъни, ёғоч, капрон, симларни Россия ва Латвия давлатларидан оламиз. Бу маҳсулотнинг бюртмачилари «Ўзбекхатасаноатсотиш» ва «Ўзқиллоқсотиш» корпорацияларидир. Биз факат чўтка эмас, картондан ҳам турли хилдаги қўтилар ҳамда ҳўжжарлар учун жилдлар тайёрлаймиз. Қўтиларга кўпроқ «Ўзэлектронпарат» акционерлик жамияти ҳамда «Ўштансаноат» корпорациялари

Холда ҚОБУЛОВА.

«...Юқори малакали педагог кадрлар тайёрлаш ва қайта тайёрлашга алоҳида эътибор бериш лозим. Кадрлар тайёрлашнинг сифати, эркин фикрловчи шахс — фуқарони камол топтириш эртага сифхоналар ва аудиторияларда қимлар дарс ва сабоқ беришига боғлиқ».

Ислом КАРИМОВ

Бу сафарги мавзунимиз ҳам кўпроқ ёшлар ва кадрлар тайёрлашдек гоят муҳим соҳага бевоқиф тааллуқлиги Юртбошимиз маърузаларидан келтирилган кўчирмадан ҳам сезилиб турибди. Зеро, ёшлар тарбияси, замон талабларига имкон борица жавоб бера оладиган кадрлар тайёрлаш — ҳамма тарихий босқичларда ҳам энг илгор, етук зиялиларнинг диққат марказида бўлиб келган. Ҳозир ҳам Мустақил республикамиз раҳбарияти, Президентимиз бу масалага бир нафас ҳам бепарво бўлаётганлари йўқ. Истеъдодли ёшларни энг ривожланган мамлакатларнинг жаҳонга танилган, энг нуфузли ўқув юртиларига юборилиб ўқитилаётгани — ёшларимизни дунё миқёсида тафаккур қилишга ўргатиш борасидаги ишларимиздан бир намунадир...

Гап шундаки, ёшларимиз қаерда қандай сабоқ, таълим олишга эҳт қилган бўлсалар — ҳаммасида уларни педагоглар ўқитади, ўргатади, тарбиялайди... Бунинг учун эса, педагогининг унвони, даражасини кўрсатиб турувчи — қўлидаги қоғозлардан кура, унинг ўз илми, билими, онги, шахсий фазилатлари, шулар мажмуидан шакланган маънавий қиёфаси — жуда муҳим, ҳал қилувчи аҳамият касб этади. Афсуски, айрим қоғозлар ақсар ҳолларда ўз эгасидан узоқдалиги ёки, эгалари қоғоздан узилиб қолганларини ўрчатамиз...

Едингида бўлса, маъзур туркумдаги

таъкидлаб ҳам ўтдик. Ана шу жихатдан то Истиклолимизгача бўлган даврларда XX аср ўзбек адабиёти тарихи, жадидчиликка муносабат қандай бўлгани ҳақида кўп ёзилди. Аммо бир нуқта — яъни жадидчиликка Ҳамза билан Айний муносабатларида келганда адабиётшунослик тарихимизда ҳам ошқора сохатчилик ҳукм суради. Мактаблар, олий ўқув юртилари учун ёзилган дарслик-қўланмалардан тортиб, майда-чуйда мақолалар-у, йиррик монографияларда ҳам бир йўналиш давом этади. Яъни, жадидчилар маҳаллий буржуазия мафкурачилари эди. Айний билан Ҳамза дастлаб шулар таъсирида бўлиб асарлар ёзишди. Лекин, жадидларнинг миллатчи, буржуа мафкурачилари эканлигини пайкаб қолиши билан ҳар икала сиймо — Ҳамза ва Айний дарҳол улардан алоқаларини уздилар. Шуру мафкура си томонига ўтдилар... Ва ҳоказо... Албатта, бу масалаларга кейинги вақтларда анча аниқликлар киритилди. Биз ҳам айрим ишларимизда бу ҳақда ўрни билан тўхтаб ўтганимиз. Лекин ҳозир маъзур масалага бизнингча шундай изоҳ берилса тўғри бўлса керак: Садриддин Айний ҳам ўзбек, ҳам тохик адабиётининг йиррик вакили сифатида Туркистонда жадидчилик ҳаракати авжи етилиб келаётган даврда адабиёт майдонига қадам қўйган. Ҳамза Ҳакимзода ҳам худди шу кезларда дастлабки шеърлари, насрий асарларини ёзгани маълум. Демокчимиз

илгари жаҳон илм-фани бутун маънавий тараққиётга замин бўлган Буюк Турон элининг мустақиллашларга ем бўлаётганидан қайғурди... Бундан қўтилиш учун энг ривожланган хорижийлар сифатида АҚШ, Англия, Япония, Франциядан фан-техника ботида онг-маданият жихатидан ибрат олишга ундайди. Аммо уларнинг босқинчилик сийсатига қарши курашга даъват этади. Чор Россиясининг Урта Осиёни босиб олиб, халқлар бошига солаётган қўлфатларни аёвсиз фош этади. Шу билан Миллий Истиқлол гоёсини оммавий равишда тарғиб этади. Тарғиб деганда кўпроқ ёшлар кўзини очиб, уларга жаҳондаги зиялиларни англатиб, ниҳоят дунёвий ва диний илмлар билан қуролланиб рақобатларга дош бериш даражасига кўтарилиш вазифаси қўйлади. Жадид адабиётининг барча жанрдаги асарларида шу гоёлар бўртиб туради...

XX асрнинг бошларида Туркистонда энг кўп тарқалган санъат соҳаси театр бўлиб, ҳар шаҳар ва қишлоқда ҳаваскорлар труппалари ташкил этилади. Янги фикрларни кенг оммага етказишнинг энг қўлай усули ҳам шу эди. Жадид ёзувчиларидан Қўлилар Бехбудий, Фитратлар билан бирга Абдулла Авлоний, Маннон Уйғур, Ғози Юнус, Ҳамза дастлабки саҳна асарларини худди шу йилларда ёзилди. Абдулла Бадрийнинг «Жувонмарг», Хуршидиннинг «Жадид ва қадим», Ғози Юнуснинг «Заҳқон Морон», «Лена жаллодларининг суди», «Хоннинг севгиси», «Сўзлайтургон қўйғорқ» каби ўйлаб драма-малари пайдо бўлди. Шу йилларда ўзбек театр санъати гуриллаб ўсиш даврига кирди. Театр санъати учун эълон қилинган танлов саҳна асарларининг қўллаб яратилишига олиб келди.

Абдулла Қодирий «Бизда театру ишининг бориши», «Миллий ашулчамиз» фалончи Италиядан ўқиб қайтди» каби назарий мақолаларида санъатда миллий ру-

Истиқлол ва миллий қадриятларимиз

VIII. ТАРИХНИНГ ТАРБИЯЧИЛИГИ НИМАДА?

кейинги икки мақолада ҳам ёшлар таълими, тарбияси, педагоглар фаолияти ва уларнинг бугунги ҳолат дўзарб аҳамияти устида бир қатор мулоҳазалар, ҳатто анча бахслий фикрлар ҳам билдирган эдик. Бунинг боиси шунки, республикамизда кечаётган воқеа-ҳодисалар, жумладан, оламшумул ўзгаришлар, ютуқлар, ижобий ўзгаришлар, янгиликлардан бошимиз осмонга етаётган, буюк иншоотлар теъзорлик билан қад кўтарётган бир тарихий вазиятда, ҳатто жаҳондаги энг нуфузли, энг ривожланган мамлакатларнинг обрў-эътиборли раҳбарлари ҳам биз билан тенг ҳуқуқли иқтисодий, маданий алоқалар ўрнатишга интилаётган бўлсаю, ўз ичимиздан чиққан, ўз миллатимизга мансуб бир гуруҳ қора нияти ёшлар бутун борлигимизга қарши бош кўтарса, жиноят қилиб, ўз умрига зомин бўлиб турса — биз нега ёшларимиз ҳақида му-таасил жиддий ўйламай ашай оламиз?!

Бу масалага бир нафас ҳам бепарво бўлишимиз мумкин эмаслигини ҳаётнинг ўзи тақозо этмоқда...

Ёшлар тарбияси кимга боғлиқ? Аввало, ота-она ва мактабга, барча тарбия

ўқоқларига боғлиқ, Демак, на оила, на маҳалла, на қариндош-уруқ, на қўни-қўнаси ва на бирор ўқув, ёки тарбия муассасаси бундан муастасо ашай олмайд.

Ахир Юртбошимизнинг кейинги қишлар — Ўзбекистон Миллий Ахборот Агентлиги мухбирининг саволларига жавоблари ҳам «Хўшёрликка даъват» деб номланиши бежиз эмас-да! Маъзур савол-жавоблар, аввало ўта дўзарб талай воқеа-ҳодисалар ҳақидаги теран таҳлили, серкирралиги, ҳар бир саволга, ҳатто энг қалтис саволларга ҳам тўла, анж жавоблар берилиши билан эътиборини жалб қилади, ўйлатади, фикрлашга даъват этади, ҳар бир юксак онгли шахсни, соф-дил, етук зиялини тафаккурга қорлайди... Бугина эмас, агар таъбир жоиз бўлса, савол-жавобнинг бошидан охиригача ахлит бир кўз олдимизга келтирсак, унинг марказида ёшларни тарбиялаш, келажакимизни энг ишончли қўлларга топшириш масаласи биринчи даражада вазифа тарзида қўйилиши билан диққатга сазовор. Тарихдан маълумки, ҳар бир иқтимоий тузум ва ҳаётий вазиятлар — одатда дўзарб масалаларни кун тартибига чиқарилади. Модомки, масала дўзарб аҳамият касб этиб, катта муаммога айланимиз, унга ёндашув, энг тўғри, самарали ечимини излаб топиш йўлида гоят жиддий ўйлаб иш қилишни талаб этади. Яъни тафаккур билан иш қилишни тақозо қилади... Ҳамиша замоннинг энг илгор ва етук, шу билан бирга софдил зиялилари, жамият мафсааларини қўлаб иш қилишни ўзларига олий макссад қилиб олган буюқлар — воқеа-ҳодисаларга доим ижодий ёндашувига интилган. Муаммоларни қай тарзда ечилса эл-юртига, халқи ва миллатига, иқтисодиёт еки моддий ва маънавий тараққиётга қўмқ берилишни йўлаб фаолият қўрсатганлар... Даврининг буюқ даҳолари инсоният тарихида яъни шу фазилатлари билан халқлар хурматига сазовор бўлганлар, иззат-икромли ном қолдирганлар...

Агар биз ўзимизнинг миллий тарихимиздаги барча даврларга назар ташласак бунга битмас-туганмас мисоллар топилади... Кўп узоққа бормай, XX аср бошларидаги жадидчилик ҳаракатининг вакиллари фаолиятида ҳам ана шундай юксак амаллар, жумладан ёшлар тарбияси, миллий кадрларни ўзимиздан етиштириш масалаларига нақадар катта эътибор берилганини кўрамиз. Бутун жадидлар, улар фаолиятининг марказий маҳсули сифатида ташкил этилган «Усули жадид» мактаблари XX аср бошларидаги бутун ўзбек зиялилари илгор кўсимининг олий макссади, фаолиятининг маъмуний ифода этади десак, хато бўлмайди...

Шу ўринда мавзунимиз тақозоси билан яна мўзияга жиндақ назар ташлаб ўтчимиз. Гарчи биз айтмоқчи бўлган фикр-мулоҳазаларимизни илгарий ишларимизда ҳам қисман, ҳар хил қишқилар муносабати билан йўл-йўлакбай баён қилган бўлсак-да, бугун унга яна мурожаат қилиш зарурати туғилиб қолди. Жадидчилик ҳаракати, дунёқарши, адабиёти, миллий маданият ва маърифати ҳақида кейинги вақтларда гоҳо илмий-назарий жихатдан асосланмаган, ақсари тахминий ёки тўғриси — масъулиятсизлик билан айтаётган фикрларга дуч келаётган эдик. Ахборот воситаларини кузатиб юрганлар яхши билишадил. Бундай гапларнинг айримларини юқорида қисман

ки, бу икки хурматли зотни ҳам қўллар қатори жадидчилик оқими ўйотган, улар биринчи қадамларини халқ оммасига илм-маърифат бериш иштиёқи билан қўйганлар. Негаки, жадидлар асли мустақиллашчиликдан қўтилиб, миллий мустақилликка эришиш йўли — Ислохотлар жорий этиш, ўзлигини англаш йўли деб тушулганлар. Бу гоёни халқ ва миллат қалбига, онига сингдириш эса, факат илм-маърифатни кенг қўламда ривожлантиришдан иборатдир деб билар эдилар...

Ҳамон бугунги ёшларимизни миллий қадриятларимиз заминидан тарбиялашимиз яна ўта дўзарб масала сифатида кун тартибига чиқаётган экан, миллий тарихимизнинг энг нурили саҳифаларидан бўлиши — жадидчилик моҳияти, адабиёти, санъати ҳақида бугунги мавзунимиз доирасида қисман тўхтаб ўтиш лозим бўлиб қолди...

Аввало жадид адабиёти деган иборага бир назар ташлашлик. Адабиёт сўзи барчага тушулган бўла турди, нега унга ҳақид ибораси қўшиб айтилади. Чунки айни шу қўшимча — мавзунинг туб моҳиятини ифодалайди. Яъни жадид — янги маъносини билдиради. Шунга қўра янги адабиёт мазмунини тарихимизга кирган.

Жадид адабиётининг пайдо бўлиши ва шаклланиши ҳақида муктасар маълумотини шундай изохласак бўлар. Бу адабиёт XX асрнинг бошларида асосан Шарқ мамлакатлари, Туркия, Эрон, Араб, Туркистон, Урта Осиё ва Қозғоғистон, Қрим, Қозғон ва Россиянинг мусулмонлар яшайдиган бошқа ўлкаларида — Кавказ-зоти халқлари орасида кенг тарқалди. Буларнинг ҳаммаси ўзига хос миллий хусусиятларидан, урф-одатларидан келиб чиқиб, воқеликни бадиий ақс этириш жихатидан гарчи бир-бирларидан фарқли бўлсалар-да, барчалари адабиёти йўналиши, моҳияти, туб гоёвий мундарижасида ягона бир муштараклик мавжуд эди. Яъни уларнинг ҳаммасини энг олий мақсад — Миллий Мустақилликка эришиш, мустақиллашчилик сийсати кирдиқорларини фош этиш, қалқо хохимлик ўрнига демократик эркинликларни жорий этиш, давлат тизимида парламентчилик тартибларини ўрнатиш, ўз эл-юртларини ривожланган мамлакатлар қаторига олиб чиқиш учун кураш гоёси бирлаштириб турарди.

Жадид адабиётининг яна бир хусусияти Шарқ халқлари маънавий оламини бойитиш, уларни ўйғотиш ва дунёвий муаммоларнинг энг самарали ечимини топишда тарқайди этган Оврупо мамлакатларининг муҳим ҳаётий тажрибаларидан ижодий фойдаланишга даъват этишдан иборат эди. Бу борада ёшларга дастлаб диний илмларни ўргатиш билан бирга ривожланган мамлакатларда амал қилаётган аниқ фанлар — тарих, адабиёт, иқтисодиёт, ҳуқуқшунослик, фалсафа, математика, физика, фалакиёт (астрономия), кимё, тупроқшунослик, тиббиёт, иқтисодишунослик каби талай аниқ фанлар ҳам ўқитиш масалалари кун тартибига қўйилди. Янги-Усули жадид деб аталган мактабларда шундай ўқуш, таълим-тарбиялар жорий этилди. Бундай иш жараёнида миллий ўзига хослик, энг илгор миллий урф-одатлар, аънаваларга риоя қилиш, тарққиётга фойда бермайдиган, ёки зарар келтирадиган айрим ҳуродий бидъатларга қарши кескин кураш олиб бориш, уларни аёвсиз фош этиш ҳам жадид адабиётининг фазилатларидан бўлиб қолди.

XX асрнинг 10-йилларида бу адабиёт кўтариб чиққан мавзулардан қўллари ҳамон аҳамиятини йўқотмай келаётганлиги жадидлар адабиёти тарихига абадийлик бахш этади. Жадид адабиётда жамият тараққиётини, халқимиз дунёқаршиини ўзгаришнинг ниҳоят тафаккур билангича таъминлаш мумкин, деган гоёга катта аҳамият берилади. Зеро, бу адабиёт ўқишдаги кўп асарлардан буён мавжуд бўлган маънавий хазинамиз заминидан шакланган, уларнинг вориси, давомий сифатида майдонга чиқиб, XX асрда кун тартибига қиқаётган энг дўзарб масалаларни қамраб олишга интилади. Яъни, халқимиз маънавиятини оммавий равишда юксалтириш билангича ҳам иқтисодий, ҳам маданий тараққиётга эришмоқ билан ўзбекистон жаҳон миқёсида тегишли ўз мавқеига эга бўлишни истар эдилар. Бунинг учун буюк бобоимиз Амир Темур давридаги Буюк Турон давлатини ибратли нуқталарини олишга даъват этадилар.

Ўзбек жадид адабиёти минг йиллар

хият сақланишини, ҳаётий ҳақиқатлар бузилмаслигини ҳимоя қилади. Театр, кино, мусика, ашула санъатларининг омма тарбиялашдаги аҳамияти нақадар юксаклиги ҳақида теран фикр-мулоҳазаларни изҳор қилади. Ёшларимизнинг тарбия ери мактаб бўлса, зўр мезонлик театр-дурдир. Катталаримизнинг мактаби дарслар ёзувчи педагогларини ёздиклари дарслар фантазия, уйдурмали бўлмасин. Турмушимизнинг асли уста рассом томонидан олинган акси бўлсин дейман, деб ёзади «Театру ва мусика» сарлавҳали мақоласида. Бу аслида санъатда, адабиётда миллийлик, ҳаққонийлик билан бирга умуминсоний фазилатлар учун кураш гоёларидан келиб чиқар эди...

Шундай қилиб жадидлар XX асрнинг бошларида миллий адабиёт, санъат ва умуман маданият, маънавиятга тамоман янгича дунёқараш билан иш қўридилар, ҳаммасида ҳам диний, ҳам дунёвий илм-маърифатни биринчи ўринга қўйиб билан ўзларига хос ўйғониш даврини бошлаб бердилар. С. Айний, Ҳамза, А. Авлоний, Мунаввар Қори, Вазуд Махмуд, Таваалло, Мискин каби қатор иходкорларнинг ҳаммаси жадидчилик оқимининг дастлабки вакиллари сифатида номоён бўладилар... Шўро ҳўқронлигидан кейинги маъзур шoir, ёзувчилар иходига баҳо бериш — ўзи алоҳида мавзу.

Ҳозир Ўзбекистонининг Садриддин Айнийнинг Бехбудий хотирасига аталган мана бу шеърига жалб етатим.

1 2 3 4 5 6